

GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİ

TÜRK VE BATI MÜZİĞİ ÇALGILARI

BAĞLAMA DERS KİTABI

9. SINIF

YAZARLAR

Ali Kazım AKDAĞ
Çetin TUNCER

DEVLET KİTAPLARI
ALTINCI BASKI

....., 2015

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI: 4761
DERS KİTAPLARI DİZİSİ.....: 1377

15.....Y.0002.3925

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Editör	: Naci MADANOĞLU
Dil Uzmanı	: Mediha ACAR
Program Geliştirme Uzmanı	: M. Hilmi AKBULUT
Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı	: İsmail GÜNDAY
Rehberlik Uzmanı	: Meral PARLAR
Görsel Tasarım	: Füzûzan ŞİMŞEK

ISBN 978-975-11-3318-2

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 07.07.2009 gün ve 85 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 10.04.2015 gün ve 3897233 sayılı yazısı ile altıncı defa 660 adet basılmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

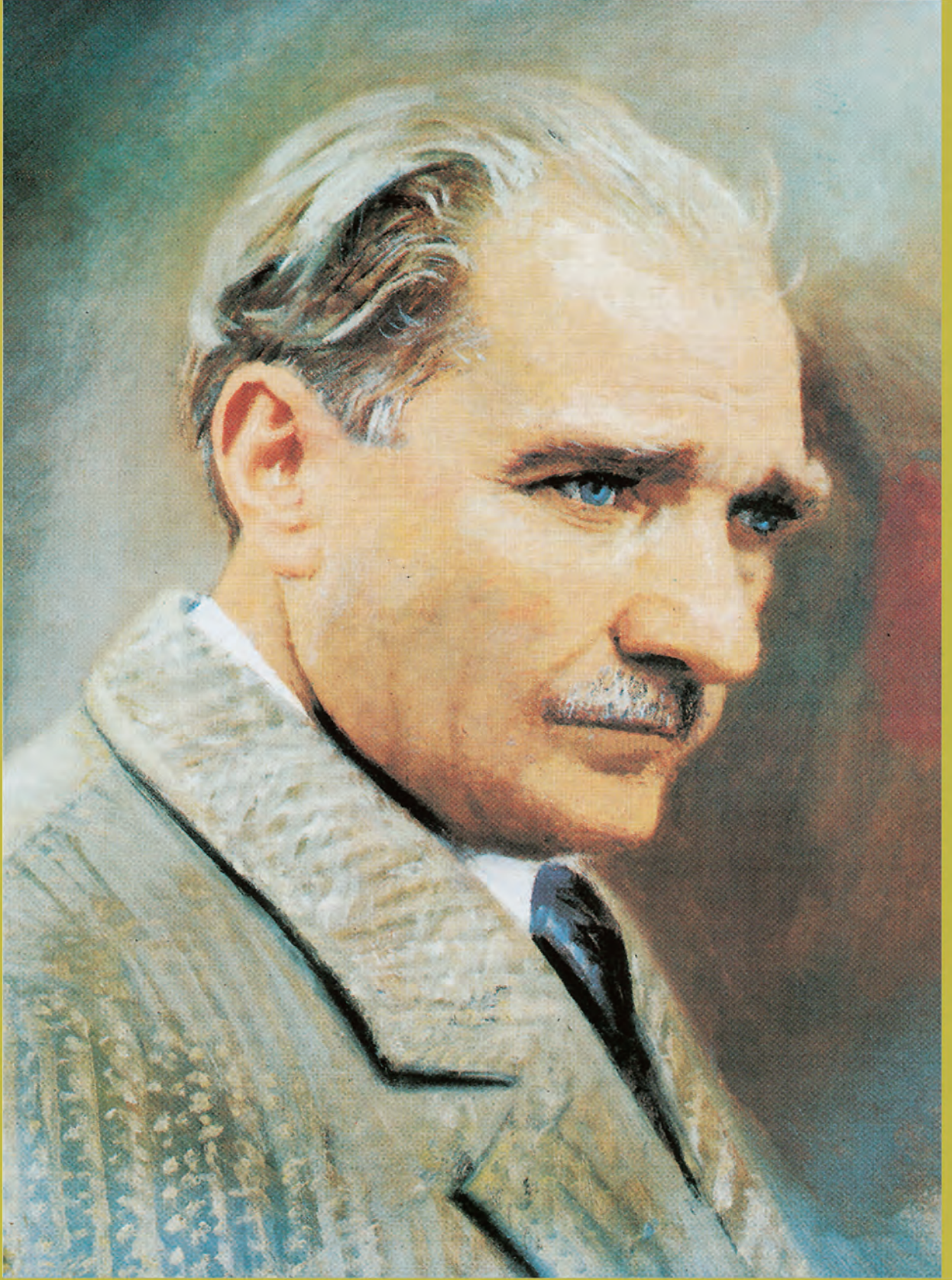
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

ÖĞRENME ALANI: TANIMLAMA, ÇÖZÜMLEME VE PERFORMANS

1. ÜNİTE

BAĞLAMA ÇALMADA TEMEL DAVRANIŞLAR

1. Doğru Duruş ve Oturuş Kuralları4
Okuma Metni (Atatürk'ün Huzurunda)7
2. Bağlamada Doğru Tutuş.....8
Okuma Metni (Atatürk ve Çocuk Çoban)22
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları23

2. ÜNİTE

DİZİ, ETÜT VE POZİSYONLAR

1. Mızrap Tekniği, Etüt ve Egzersizler25
Okuma Metni (Aşıklık Geleneğinde Atışma ve Lebdeğmez)42
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları43

ÖĞRENME ALANI: BAĞLAMA ÇALIM TEKNİKLERİ

1. ÜNİTE

MIZRAP TEKNİĞİNİN UYGULANIŞ BİÇİMİ

1. Mızrap Tekniğinde Sağ Elin Pozisyonu ve Mızrap Tekniğinin Uygulanış Biçimi46
Okuma Metni (Halk Müziği-Yerel Müzik)69
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları71

2. ÜNİTE

EL TEKNİĞİNİN UYGULANIŞ BİÇİMİ

1. El Tekniğinde Sağ Elin Konumlandırılması ve El Tekniğine Giriş73
Okuma Metni (Bir Halk Müziği Duayeni)76
2. Parmak Vurma Tekniği ve Eserlerde Uygulanışı.....77
Okuma Metni (Üçtelli Sazın Üstadı Ramazan Güngör)90
3. Pençe (Şelpe) Tekniği ve Eserlerde Uygulanışı.....91
Okuma Metni (Bir Yaren Özay Gönülüm)94
4. Tel Çekme Tekniği ve Eserlerde Uygulanışı101
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları114

3. ÜNİTE

MIZRAP TEKNİĞİ ESER ÇALIŞMALARI

1. Mızrap Tekniğinin Eserlerde Uygulanışı ve Örnek Eserler116
Okuma Metni (Uzun İnce Bir Hayat)120
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları121

4. ÜNİTE

EL TEKNİĞİ ESER ÇALIŞMALARI

1. El Tekniği Çalış Biçimlerinin Eserlerde Uygulanışı ve Örnek Eserler123
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları129

KİTABIMIZI TANIYALIM

Konu

Bu bölüm işlenecek konu adlarını gösterir.

Hazırlık

Bu bölüm, yeni bilgilerin öğrenilmesi amacıyla ön bilgilerin harekete geçirilmesini, konuyu sezdirmeyi amaçlar.

Hazırlık Çalışmaları

1. Çalgı olarak neden bağlamayı tercih ettiğinizi söyleyiniz.

Araştırma

Okul dışı etkinlikler için sınıfa getirilecek araştırma ve materyalleri içerir. Bu bölüm, bir önceki derste öğretmen ve öğrenciler tarafından birlikte mutlaka incelenmelidir.

Araştırma

- El tekniğinin uygulanış biçimleri hakkında araştırma yapınız. Araştırma sonuçlarını arkadaşlarınızla tartışınız (1. etkinliğe yöneliktir.).

Tanımlama-Çözümleme-Uygulama

Dersin sorular ve etkinlikler aracılığıyla işlendiği, konuya yönelik öğrenilenlerin uygulandığı bölümdür.

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

Etkinlik

Sınıf içinde öğrencilerin konuya yönelik etkin katılımının sağlandığı bölümdür.

2. Etkinlik

- Aşağıdaki fotoğraflardan hangisinin doğru oturuşa örnek olabileceğinin nedenleriyle söyleyiniz.

Okul Dışı Etkinlik

Önceden hazırlık yapılarak sınıf içinde, derse etkin katılım için gereken süreci kapsar.

1. Etkinlik

- Üst sınıflardaki bağlama öğrencilerinin, bağlama çalarken oturuş, duruş, tutuş ile el ayak pozisyonlarını gözlemleyiniz.

Dikkat

Yapılan çalışmaya yönelik dikkat edilmesi gereken noktaları belirtir.

Dikkat

Alıştırımların A, B, C bölümlerinin ayrı ayrı ve yavaş tempoda çalışınız.

Okuma Metni

Konuya veya etkinliğe yönelik okuma metinlerini belirtir.

Okuma Metni

Atatürk'ün Huzurunda

Zaferden sonra Atatürk'ün İstanbul'a gelişiyle ilgili.

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

Öğrencilerin, ünite ile ilgili öğrendiklerini çoktan seçmeli, boşluk doldurma, doğru-yanlış, eşleştirmeli ve açık uçlu sorularla değerlendirilmelerine yönelik bölümdür.

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerleri doldurunuz.

1. Çalgı tutuşunun yanlış olmasıolumsuz etkiler.

Açıklama

Ürün Dosyası: Öğrencilerin, etkinlik ve yapmış olduğu araştırmalardan seçerek sakladığı ürünlerin yerleştirildiği dosyadır. Ayrıca öğretmenin süreç değerlendirmesinde kullanacağı bir materyaldir.

- Ek : Öz Değerlendirme Formu:** Her konu sonunda öğrencinin kendisini değerlendirmesi için konulmuştur.
- Ek : Öğrenci Gözlem Formu:** Yapılan etkinliklerde her bir öğrencinin öğretmen tarafından değerlendirilmesi için konulmuştur.
- Ek : Akran Değerlendirme Formu:** İlgili bölümlerde öğrencinin arkadaşlarını değerlendirmesi için konulmuştur.
- Ek : Tutum Ölçeği:** Bağlama programı ile ilgili tutumları ölçmek için hazırlanmıştır.

ÖĞRENME ALANI

TANIMLAMA
ÇÖZÜMLEME
VE
PERFORMANS

1. ÜNİTE

BAĞLAMA ÇALMADA TEMEL DAVRANIŞLAR

1. Doğru Duruş ve Oturuş Kuralları
2. Bağlamada Doğru Tutuş

Hazırlık Çalışmaları

1. Çalgı olarak neden bağlamayı tercih ettiğinizi söyleyiniz.
2. Çalgınızla ilgili hedeflerinizi anlatınız.
3. Bağlamanın teknik yapısı ve özelliklerinden bildiklerinizi söyleyiniz.
4. Bağlama çalan insanların nasıl oturması ve durması gerektiği konusunda düşüncelerinizi söyleyiniz.

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Üst sınıflardaki bağlama öğrencilerinin, bağlama çalarken oturuş, duruş, tutuş ile el ve ayak pozisyonlarını gözlemleyiniz.
- Gözlemleriniz sonunda ulaştığınız sonuçları sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. Etkinlik

- Aşağıdaki fotoğraflardan hangisinin doğru oturuşa örnek olabileceğini nedenleriyle söyleyiniz.

3. Etkinlik

- Bağlamanın doğru biçimde tutuluşunda sağ el nasıl konumlandırılmalıdır gösteriniz.

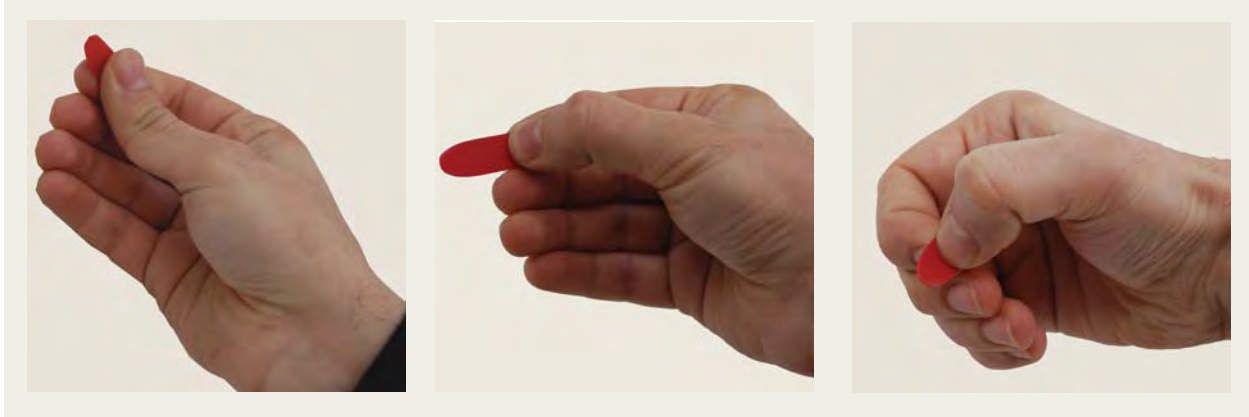
4. Etkinlik

- Aşağıdaki fotoğraflardan hangisinde sağ elin doğru konumlandırıldığını nedenleriyle açıklayınız.

5. Etkinlik

- Sağ elin konumlandırılmasını da göz önünde bulundurduğunuzda aşağıdaki resimlerden hangisi mızrabın (tezene) doğru tutuşuna örnektir.

6. Etkinlik

- Bağlamanın doğru tutuluşunda sol elin nasıl konumlandırılacağını söyleyiniz.

7. Etkinlik

- Aşağıdaki fotoğraflardan hangisinin sol elin doğru konumlandırılmasına örnek olduğunu uygulamalı olarak gösteriniz.

8. Etkinlik

- Öğrendiğiniz duruş, tutuş ve oturuş kurallarını doğru uygulayıp uygulamadığınızı ayna karşısında çalışarak kontrol ediniz. Yaptığınız bu çalışmayı öğretmeninizle paylaşınız. Öğretmeninizin uyarıları doğrultusunda eksikliklerinizi gideriniz.

9. Etkinlik

- Kendinizi bir arkadaşınızla birlikte, karşılıklı olarak oturuş, duruş ve tutuş kurallarına uygun biçimde konumlandırınız. Bu konumlandırma ışığında birbirinizi aşağıdaki tabloya göre değerlendiriniz.

Akran Değerlendirme			
Ölçütler	Eksiksiz	Eksiklikler var	Yanlış
Duruş ve oturuş kurallarının doğru uygulanması			
Sağ elin konumlandırılması			
Sol elin konumlandırılması			

Okuma Metni

Atatürk'ün Huzurunda

Zaferden sonra, Atatürk'ün İstanbul'a ilk gelişi 1927 Temmuz ayına rastlamaktadır.

Zamanın ünlü yazarlarından Ahmet Rasim Bey, Tanburacı Osman Pehlivan'la beni, bir akşam Dolmabahçe Sarayı'na götürmüştü. Anadolu'dan İstanbul'a tahsile gelmiş 17- 18 yaşlarında bir gençtim. Ahmet Rasim Bey, beni Kadıköy Şark Musikisi Cemiyetinden tanıyordu. Bağlama çaldığımı da bildiği için Atatürk'e beni de dinletmek istemişti.

O akşam böyle seçkin bir toplantıya ilk kez girmiş olmanın hele Atatürk gibi gönlümüzde yüceliğini hissettiğimiz büyük bir insanın huzurunda bulunmanın aşırı heyecanı içinde, salona girdiğimde, uzun yemek masasının baş tarafında oturan Atatürk'ü yüreğim çarparak selamladım. Başını hafifçe eğerek selamımızı aldı.

Kaçamak bakışlarla Atatürk'e bakıyordum. Son derece hareketli mimiklerle konuşuyordu. Ne konuştuğunu, aradaki mesafe dolayısıyla pek duymuyordum. Bir ara gözü bize ilişti, yerinden kalktı, bize doğru geldi, ayağa kalkarak tâzimle selamladık.

Ahmet Rasim Bey, beni takdim etti:

— Efendim, Anadolu sazı çalışıyor, istidatlı bir genç.

Atatürk, hafif bir gülücükle elini uzattı. Saygı ile elini öptüm, eli sıcak ve yumuşaktı. Biraz ötede bir koltuğa oturdu. Tanburacı Osman Pehlivan'ın ustalıkla çalıp okuduğu birkaç Rumeli türküsünden sonra, Ahmet Rasim Bey'in bir işaretiyle bir zeybek havası çaldım. Atatürk, aynı havayı bir kere daha çalmamı istedi. Tekrar çaldım, bitirdikten sonra, ayağa kalktı, yanımıza geldi. Bana hitap ederek:

— Güzel çalışıyorsun, dedi. Bu sazı nerede öğrendin?

— Safranbolu'da öğrendim efendim.

— Sen oralı mısın?

— Evet efendim.

— İstanbul'a niçin geldin?

— Tahsil için geldim efendim.

— Ne tahsil edeceksin?

— Dişçi okuluna girdim. Türkiyat Enstitüsüne (Türkoloji) ve konservatuvara da devam ediyorum efendim.

— O iyi işte, sanatı bilgi ile techiz etmekte fayda vardır. Heyecanım, yavaş yavaş geçiyordu.

Artık iyice açılmıştım. Bu büyük insanın, etrafına ferahlık veren yumuşak bir havası vardı. Belli ki, beni imtihan ediyordu. Sâfiyâne cevaplar verişim, hoşuna gitmiş olacak ki, hafif bir gülücükle beni dinliyordu.

Atatürk'ün konu ile ilgilenmesi, hele saz çalışımı beğenmesi, içime bir ferahlık vermiş, cesaretimi artırmıştı. Bir bozlak ayağı yaparak oyun havasına bağladım.

Bitirdikten sonra, sazı kendisine vermemi istedi, aldı, tellerine bir iki dokundu ve hiç unutmadığım şu sözleri söyledi:

“Genç arkadaşşıma teşekkür ederim, bize Anadolu'nun güzel havasını getirdi. Beyler, bu bir Türk sazıdır. Bu küçük sazın bağrında bir milletin kültürü dile geliyor. Bir milletin kültür ve sanat hareketlerini ve seviyesini, millî geleneklere bağlı kalarak, medeni dünyanın kendisine ayak uydurmaya mecbur olduğumuzu unutmamalıyız, bunu bu vesileyle söylemekten memnunum. Bu küçük sazın bağrından kopan nağmeleri, bu istikamette geliştirmeye ve değerlendirmeye kıymet ve ehemmiyet verilmelidir.”

Ancak sonradan not edebildiğim kadarıyla, Atatürk'ün bu sözlerini; çağdaş Türk müziğinin oluşturulmasında halk müziği kaynaklarından yararlanmanın gerektiğine bir işaret olarak yorumlamış, bu büyük insanın, askerlik dehası ve büyük devlet adamlığı vasıfları yanında, millî kültür ve sanatla ilgili görüş ufkunun ne derece geniş olduğuna ve zevk üstünlüğüne hayran olmuştum.

<http://www.kultur.gov.tr>

(Sadeleştirilmiştir.)

2. BAĞLAMADA DOĞRU TUTUŞ

Hazırlık Çalışmaları

1. Değişik meslek gruplarında yapılan işe göre bedenin doğru konumlandırılmasının önemini örnekler vererek anlatınız.
2. Bağlama sanatçılarının bağlama çalarken; oturuş, duruş ve tutuşlarını dikkatlice izleyiniz.
3. Enstrüman tutuşunun icrayı ne şekilde etkileyebileceğini araştırınız. Araştırma sonuçlarını arkadaşlarınızla paylaşınız.

Araştırılacak

- Bağlamaya özgü tekniklerin notasyonda hangi işaretlerle temsil edildiğini araştırınız (1. etkinliğe yöneliktir.).
- Bağlama düzeninin genel özelliklerini ve bağlama düzeninde tellerin hangi seslere akort edildiğini araştırınız (4. etkinliğe yöneliktir.).
- Bağlama düzeni akort biçiminde 1, 2, ve 3. tellerde perdelerin nasıl isimlendirildiğini araştırınız (5. etkinliğe yöneliktir.).
- Bağlama çalarken sol el parmaklarının nasıl konumlandırılması gerektiğini araştırınız (6. etkinliğe yöneliktir.).

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Bağlamaya özgü teknik işaretleri şemalandırarak sınıf panosunda sergileyiniz.

2. Etkinlik

- Edindiğiniz bilgilerden hareketle mızrap yönlerini, tel ve parmak numaralarını gösteren işaretlerin, aşağıdaki örneklerden hangisinde doğru olarak verildiğini gösteriniz.

Mızrap yönü

Tel numarası

Parmak numarası

3. Etkinlik

- Edindiğiniz bilgilerden hareketle bağlama düzeninin akort biçimi aşağıdaki şemalardan hangisinde doğru olarak verilmiştir? Nedenleri ile açıklayınız.

③ _____ Sol ③ _____ La ③ _____ Re
② _____ Re ② _____ Sol ② _____ Re
① _____ La ① _____ Re ① _____ La

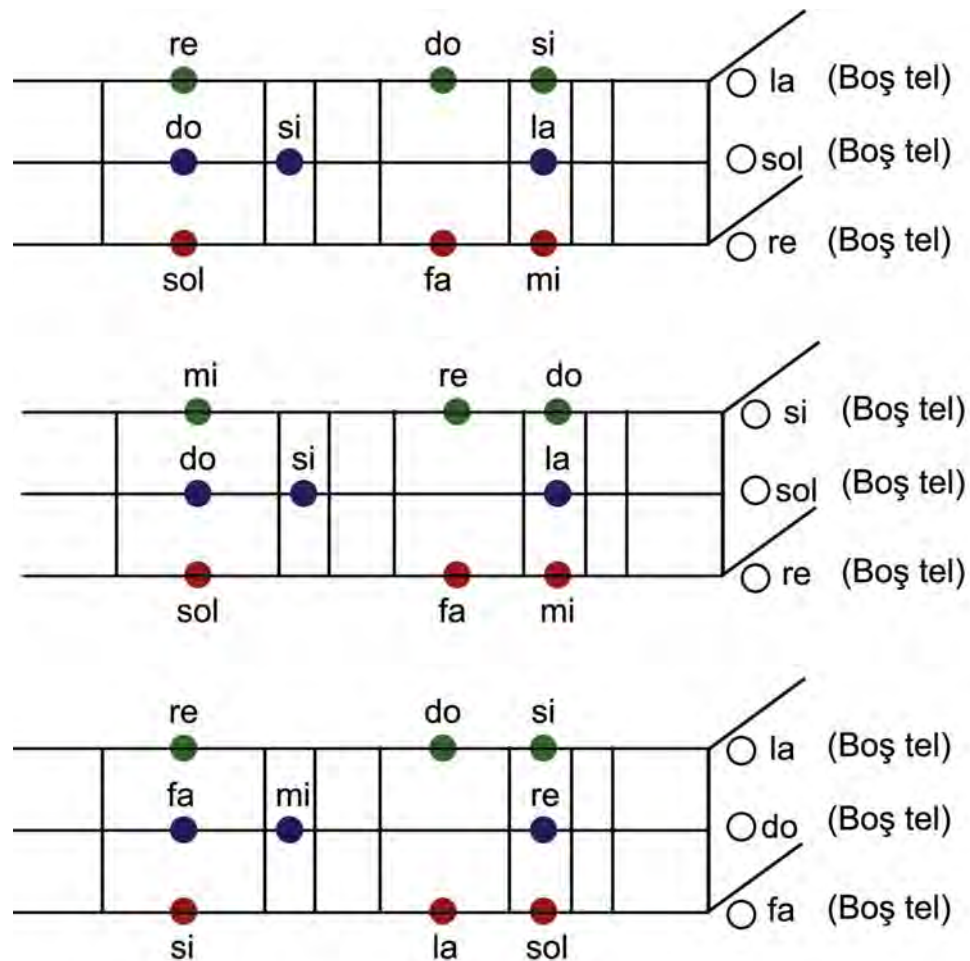
4. Etkinlik

- Edindiğiniz bilgilerden hareketle bağlama düzeninde tellerin hangi seslere akort edildiğini çalgınızı üzerinde uygulamalı olarak gösteriniz.

5. Etkinlik

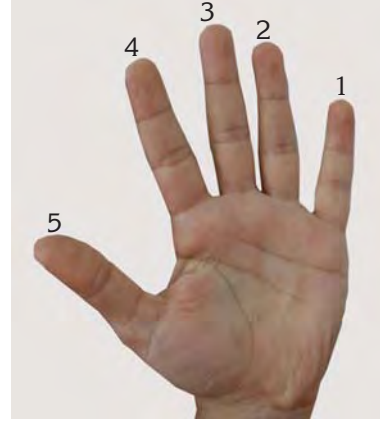
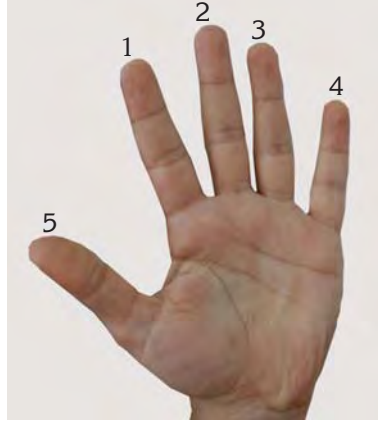
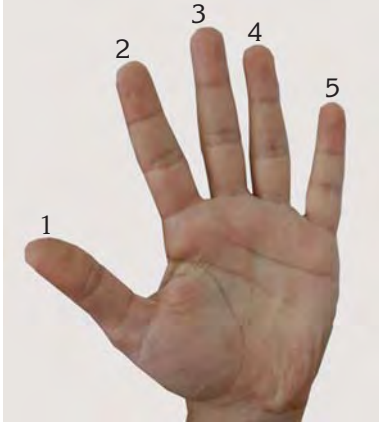
- Aşağıdaki şemaların hangisinde bağlama düzeni perde sıralanışı doğru olarak verilmiştir? Şemanın doğruluğunu değerlendiriniz.

6. Etkinlik

• Araştırmalarınızı göz önünde bulundurduğunuzda aşağıdaki fotoğraflardan hangisinde sol el parmak numaralarının doğru olarak gösterildiğini nedenleriyle söyleyiniz.

7. Etkinlik

• Boş tellerde düzenlenmiş aşağıdaki mızrap alıştırmasını çalgınızla seslendiriniz. Bu alıştırmaları belirlenen metronom değerlerinde çalarken mızrap yönlerini doğru uygulayıp uygulamadığınızı kontrol ediniz.

Dikkat

Alıştırmaların A, B, C bölümlerini ayrı ayrı ve yavaş tempoda çalışınız. Bölümler pekiştirildikten sonra alıştırmayı bütün olarak seslendiriniz.

1. Alıştırma

♩ = 60

A) ①

B) ②

C) ③

Dikkat

Bütün alıştırmaları metronom ile çalınız. Metronom hızını öğretmeninize danışarak belirleyiniz.

2. Ağıştırma

♩ = 60

The image displays three musical staves, labeled A), B), and C), each containing a rhythmic exercise. Above each staff is a dashed line with a circled number (1, 2, or 3) indicating a specific exercise or measure.

- Staff A):** The exercise is marked with a circled 1. It consists of a series of eighth and sixteenth notes, with some notes having upward or downward arrows above them, indicating fingerings or accents. The notes are grouped in pairs and triplets.
- Staff B):** The exercise is marked with a circled 2. It features a sequence of eighth and sixteenth notes, with some notes having upward or downward arrows above them. The notes are grouped in pairs and triplets.
- Staff C):** The exercise is marked with a circled 3. It shows a sequence of eighth and sixteenth notes, with some notes having upward or downward arrows above them. The notes are grouped in pairs and triplets.

Dikkat

Alıştırmalarda bulunan benzer motiflerden mızrap yönleri aynı olanların mızrap yönleri tekrar yazılmamıştır.

3. Alistirma

♩ = 60

The first system of the musical score is written on a single staff in treble clef with a common time signature (C). It consists of four measures. The first measure contains a quarter note G4 with a downward arrow above it, and a whole note C4 with a downward arrow above it. The second measure contains a quarter note A4 with a downward arrow above it, and a quarter note G4 with a downward arrow above it. The third measure contains a quarter note F4 with a downward arrow above it, and a quarter note E4 with a downward arrow above it. The fourth measure contains a quarter note D4 with a downward arrow above it, and a quarter note C4 with a downward arrow above it. The notes are written on a five-line staff, with C4 on the first line, G4 on the second line, A4 on the second space, F4 on the first space, E4 on the first space, and D4 on the first line.

4. Alıştırma

♩ = 60

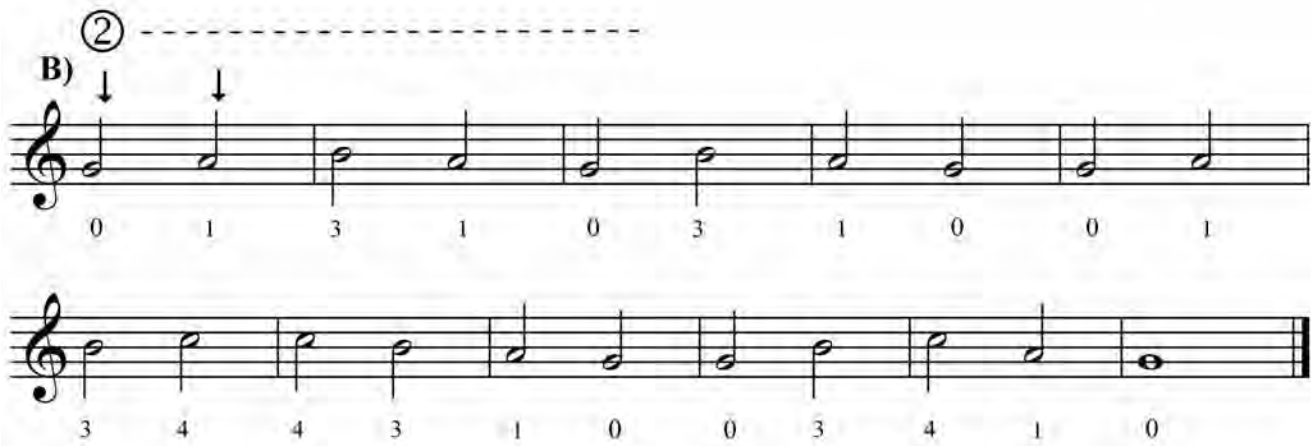
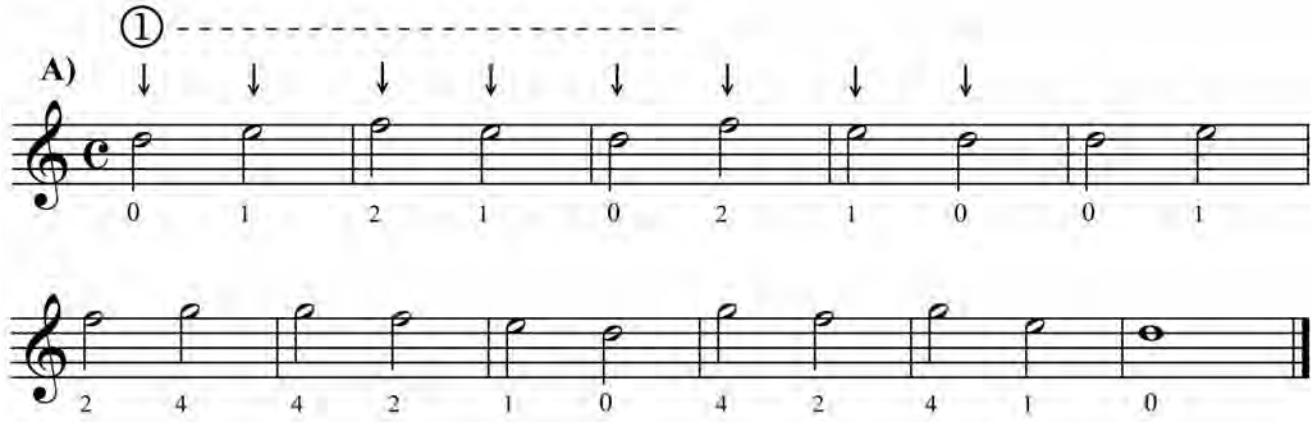

8. Etkinlik

- Sol el parmak numaralarının uygulanışıyla ilgili alıştırma belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alıştırma

♩ = 72

c) ③ -----

2. Alıştırma

♩ = 72

A) ① -----

B) ② -----

C) ③ -----

3. Alıştırma

♩ = 72

A) ①

B) ②

C) ③

4. Alıştırma

♩ = 60

② ③ ① ③

① ②

Dikkat

Aşağıdaki alıştırmaları çarpmalara dikkat ederek çalışınız. Çarpmaları dengeli ve temiz seslendirene kadar sürekli olarak çalınız (V : Sol el çarpma işareti, Λ : Sol el çekme işareti).

5. Alıştırma

♩ = 50

A) ① -----

B) ① -----

C) ① -----

D) ① -----

6. Alistirma

♩ = 50

7. Alıştırma

♩ = 50

A) ③

0 1 2 4 1 2 0 1 0

B) ③

0 4 2 4

C) ③

0 4 2 4 1 4 2 4

D) ③

0 1 1 2 2 4

0 1 2 4 1 2 0 1

9.Etkinlik

• Sol el parmaklarının konumlandırılması ile ilgili düzenlenmiş aşağıdaki dizi alıştırmasını, belirtilen metronom değerlerinde çalınız.

1. Alıştırma

♩ = 60

A) ② ----- ① ----- ② -----

0 1 3 4 0 1 2 4

B) ② ----- ① -----

0 1 3 4 0 1 2 4

C) ② ----- ① -----

0 1 3 4 0 1 2 4

D)

0 1 3 4 0 1 2 4

E) ② ----- ① ----- ② -----

0 1 3 4 0 1 2 4

2. Alıştırma

♩ = 60

A) ② ----- ① ----- ② -----

B) ② ----- ① -----

C) ② ----- ① -----

D) ② ----- ① -----

E) ② ----- ① -----

3. Alıştırma

♩ = 60

A)

B)

C)

D)

E)

4 . Ağıştırma

$\text{♩} = 80$

0 1 2 4

② ① ②

1 0 2 4

① ②

0 1 3 4

① ②

5. Ağıştırma

$\text{♩} = 80$

0 1 2 4

② ① ②

0 1 2 4

② ① ②

0 1 3 4

① ②

6. Alıştırma

♩ = 80

Dikkat

Verilen alıştırmanın belirtilen metronom değerlerinde, sürekli ve belirli bir disiplin dâhilinde çalışılması gerekir.

Okuma Metni

Atatürk ve Çocuk Çoban

Atatürk, Antalya'ya gidiyordu. O sırada İtalyan diktatörü Musolini abuk sabuk nutuklarında, Türkiye'yi de hedef alıyordu.

Yolda mola verildiği bir sırada, uzaktan bir türkü sesi Atatürk'ün ilgisini çekmişti. Etrafı aradılar, türküyü bir çoban söylüyordu. Çobanı getirmeleri için emir verdi, getirdiler. Çocuk yaşını henüz geçmiş genç çobana Atatürk:

— Türküyü sen mi söylüyorsun? diye sordu.

Çoban:

— Evet, deyince:

— Sesin çok güzel, okuman da fena değil. Burada da söyle de dinleyelim.

Genç çoban nazlanmadan, yadırgamadan başladı: "Demirciler demir döğer tunç olur." türkü bitmişti. Atatürk ellerini çırpı, alkışladı ve yüksek sesle:

— Biis... biis, diye bağırdı.

Genç çoban bundan hiçbir şey anlamamıştı. Atatürk izah etti:

— Biis demek, beğendik, bir daha söyle, tekrar et demektir.

Çoban türküyü tekrarladı. O zaman Atatürk, cebinden bir elli lira çıkardı çobana verdi. Çoban paraya baktı ve memnun bir tavırla:

— Biis... biis, diye bağırdı.

Atatürk, bu zeki hareket ve cevap karşısında o kadar memnun oldu ki bir elli liralık daha çıkarıp verdi ve yanındakilere:

— İmkân olsaydı da, Musolini şu sahneyi görseydi ve cevabı işitseydi, hangi millete nutuk söylediğini anlardı.

<http://www.kultur.gov.tr>

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerleri doldurunuz.

1. Çalgı tutuşunun yanlış olması olumsuz etkiler.
2. Mızrap tutuşunun yanlış olması sebep olur.

B. Aşağıda verilen 3 ve 4. soruların doğru cevabını bulunuz.

3. Parmak numarası, tel numarası ve mızrap yönleri ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Parmak numarası dizeğin altına yazılır.
- B) Tel numarası dizeğin üzerine yazılır.
- C) Mızrap yönleri dizeğin üzerine yazılır.
- D) Parmak numarası dizeğin üzerine yazılır.
- E) Mızrap yönleri ok işareti ile gösterilir.

4. Aşağıdakilerin hangisinde sol el parmaklarının numaralandırılması doğru olarak verilmiştir?

- A) Başparmak1, işaret parmağı2, orta parmak3, yüzük parmağı4, serçe parmak5
- B) Başparmak4, işaret parmağı3, orta parmak2, yüzük parmağı1, serçe parmak5
- C) Başparmak5, işaret parmağı1, orta parmak2, yüzük parmağı3, serçe parmak4
- D) Başparmak5, işaret parmağı4, orta parmak3, yüzük parmağı2, serçe parmak1
- E) Başparmak3, işaret parmağı4, orta parmak2, yüzük parmağı1, serçe parmak5

C. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5. İzlediğiniz bağlama sanatçılarının duruş, tutuş ve oturuş kurallarına uygun davranıp davranmadığıyla ilgili neler söyleyebilirsiniz?
6. Çalgı çalarken doğru oturuş ve tutuşun beden sağlığı açısından önemi nedir?

2. ÜNİTE

DİZİ, ETÜT VE ALIŞTIRMALAR

Mızrap Tekniği, Etüt ve Egzersizler

MIZRAP TEKNİĞİ ETÜT VE EGZERSİZLER

Hazırlık Çalışmaları

1. Halk müziği repertuvarında kullanılan dizileri araştırınız. Araştırma sonuçlarını arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Bağlama repertuvarına ait, bildiğiniz eserlerin hangi dizilerle yapılandırıldığını söyleyiniz.
3. Dizi ve alıştırma düzenli biçimde çalışmak enstrüman çalmayı nasıl etkiler?
4. Dizi ve alıştırma metronomla çalmanın önemini nedenleriyle açıklayınız.

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- 1. ünite de çalıştığınız alıştırma tekrar ederek yeni alıştırma için performans hazırlığı yapınız.

2. Etkinlik

- Edindiğiniz bilgilere göre aşağıdaki dizilerin mızrap yönlerini ve parmak numaralarını yazım kurallarına dikkat ederek uygun yerlere yazınız. Yazdığınız işaretlerin doğruluğunu değerlendiriniz.

① ----- ② ----- ③ -----

② ----- ① ----- ② -----

② ----- ① ----- ② -----

3. Etkinlik

- Aşağıdaki “çarpma” alıştırmalarını belirtilen metronom değerlerinde çalınız.

Dikkat

3. etkinlikte yer alan çarpma alıştırmaları, enstrüman çalışmalarının başında, bütün parmak kombinasyonları ile çalışılmalı.

1. Alıştırma

♩ = 60 ... 100

- A) 1 2 1 2 1 2 1 2
B) 2 3 2 3 2 3 2 3
C) 3 4 3 4 3 4 3 4

2. Alıştırma

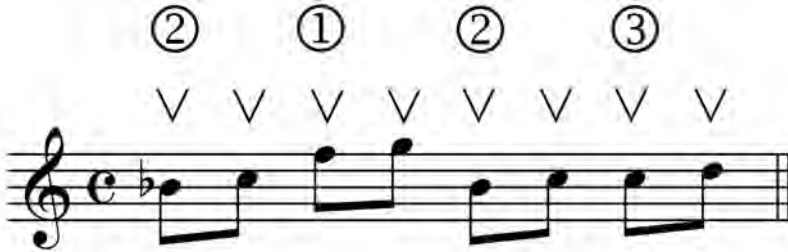
♩ = 60 ... 100

- A) 2 1 2 1 2 1 2 1
B) 3 2 3 2 3 2 3 2
C) 4 3 4 3 4 3 4 3

3. Alıştırma

♩ = 60 ... 100

- A) 1 3 1 3 1 3 1 3
B) 2 4 2 4 2 4 2 4

4. Alıştırma

♩ = 60 ... 100

A) 3 1 3 1 3 1 3 1

B) 4 2 4 2 4 2 4 2

5. Alıştırma

♩ = 60 ... 100

A) 1 4 1 4 1 4 1 4

6. Alıştırma

♩ = 60 ... 100

A) 4 1 4 1 4 1 4 1

4. Etkinlik

- Daha önce çalıştığınız alıştırmaları tekrar ederek yeni alıştırma için performans hazırlığı yapınız.

Dikkat

Bu etkinlikte yer alan alıştırma, enstrüman çalışmalarının başında bütün parmak kombinasyonları ile çalışılmalı.

1. Aıştırma

♩ = 80 ... 120

- A) 2 1 2 1 2 1 2 1
 B) 3 2 3 2 3 2 3 2
 C) 4 3 4 3 4 3 4 3

2. Aıştırma

♩ = 80 ... 120

- A) 2 1 2 1 2 1 2 1
 B) 3 2 3 2 3 2 3 2
 C) 4 3 4 3 4 3 4 3

3. Aıştırma

♩ = 80 ... 120

- A) 1 3 1 3 1 3 1 3
 B) 2 4 2 4 2 4 2 4

4. Aıştırma

♩ = 80 ... 120

- A) 3 1 3 1 3 1 3 1
 B) 4 2 4 2 4 2 4 2

5. Alıştırma

♩ = 80 ... 120

A) 1 4 1 4 1 4 1 4

6. Alıştırma

♩ = 80 ... 120

A) 4 1 4 1 4 1 4 1

7. Alıştırma

♩ = 80 ... 120

1 4 2 4 3 1 4 2 4 3

2 3

8. Alıştırma

♩ = 80 ... 132

5.Etkinlik

- Aşağıdaki şemalarda verilen mızrap alıştırma notalarını belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

Dikkat

Aşağıda verilen boş telde düzenlenmiş mızrap alıştırma notalarını enstrüman çalışmalarınızın başında, hazırlık amacıyla çalışınız.

♩ = 80 ... 168

A)

B)

C)

D)

E)

F)

G)

H)

Dikkat

6. etkinlik kapsamında verilen alıştırmalar enstrüman çalışmalarından önce düzenli aralıklarla her gün çalışılmalı.

6.Etkinlik

• 6. etkinlik kapsamında verilen dizi alıştırmalarını çalınız. Bu dizileri belirtilen metronom değerlerinde çalarken parmak numaraları ve mızrap yönlerini doğru uygulamaya dikkat ediniz.

Dikkat

Dizi çalışmalarında A, B, C bölümlerini ayrı ayrı belirtilen metronom değerinde çalıştıktan sonra bütün olarak çalınız.

Bu bölümde yer alan alıştırmalar mekanik beceriyi ve tuşe hakimiyetini geliştirme amaçlıdır. İlerideki konular bu alıştırmaların devamı niteliğinde olduğundan, alıştırmalar belirtilen metronom değerlerinde çalınana kadar çalışılmalıdır.

1. Alıştırma

♩ = 72

②

A) ↓ ↑

0 1 3 4 1 3 4 1

3 1 4 3 1 4 3 1 0

②

B) ↓ ↑

0 1 3 4 1 3 4 1 3 1 4 3 1 4 3 1 0

②

C) ↓ ↑ ↓ ↑

0 1 3 4 1 3 4 1 3 1 4 3 1 4 3 1 0

2. Alıştırma

♩ = 72

②

A) ↓ ↑

0 1 2 4 1 3 4 1

3 1 4 3 1 4 2 1 0

②

B) ↓ ↑

0 1 2 4 1 3 4 1 3 1 4 3 1 4 2 1 0

3. Alıştırma

$\text{♩} = 72$

4. Alıştırma

$\text{♩} = 72$

B) **C)**

7. Etkinlik

• Aşağıda verilen alıştırmaları sol el parmak yerleşimlerine, mızrap yönlerine dikkat ederek belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alıştırma

$\text{♩} = 60$

A) **B)**

2. Alıştırma

♩ = 100

A)

B)

C)

3. Alıştırma

♩ = 60 ... 72

A)

B)

4. Alıştırma

♩ = 60 ... 72

A)

B)

5. Alıştırma

♩ = 60

② ----- ① ② ① ② -----

↓ ↑ ↓ ↑

0 1 1 4 1 1 4 0 1 4 0 1 4 0 1 2

① -----

2 1 0 4 1 0 4 1 0 4 1 1 4 1 1 0

6. Alıştırma

♩ = 60

② ----- ① ② -- ①

↓ ↑ ↓ ↑

0 1 2 4 1 2 3 4 1 3 4 1 3 4 1 2

② ①

4 1 1 3 4 3 1 1 4 2 1 4 2 1 4 3 1 4 3 1 4 3 1 1

8. Etkinlik

● 8. etkinlik kapsamında verilen alıştırma ve çalışmaları daha önce yapılan çalışmalardan yola çıkarak belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

Dikkat

8. etkinlik kapsamında verilen alıştırma ve çalışmaları 3. telde başparmağın kullanım şekline dikkat ederek çalışınız.

1. Alıştırma

♩ = 60

A) ↓ ↓ ↓

Başparmak

B) ↓ ↑

C)

Dikkat

Aşağıda verilen süsleme alıştırma notalarını doğru uygulayana kadar çalışınız.

2. Alıştırma

Dikkat

Aşağıdaki alıştırılarda teknik işaretleri aynı olan motif tekrarlarında teknik işaretler tekrar yazılmamıştır.

3. Alıştırma

♩ = 60

4. Alıştırma

5. Alıştırma

♩ = 72

6. Alıştırma

Arzu Ederdiniz

Yöre : Çorum
Kaynak : Aşık Hüseyin

♩ = 92

The musical score for 'Arzu Ederdiniz' is written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The tempo is marked as ♩ = 92. The score consists of three staves. The first staff contains a series of eighth and sixteenth notes with various fingerings (0, 3) and bowing directions (up and down arrows). The second staff features a repeat sign and continues the melodic line with similar rhythmic patterns. The third staff concludes the piece with a final cadence and a repeat sign.

7. Alıştırma

♩ = 60

The musical score for '7. Alıştırma' is written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a 6/8 time signature. The tempo is marked as ♩ = 60. The score consists of two staves. The first staff contains a series of eighth and sixteenth notes with various fingerings (0, 2) and bowing directions (up and down arrows). The second staff continues the melodic line with similar rhythmic patterns and concludes with a final cadence.

8. Alıştırma

♩ = 60

3 4 3 1 3 1 3 1 1 2 1 1 3 1 1 3 1

9. Alıştırma

♩ = 60 ... 100

1 2 3 2 3 0 3 0 1 0 1 2 1 1 3 1 1 3 1 1 2 1 1 4

10. Alıştırma

Dideban

Yöre : Bitlis
Kaynak : Niyazi ATEŞLİ

♩ = 92

Okuma Metni

Âşıklık Geleneğinde Atışma ve Lebdeğmez

Atışma, âşıkların dinleyenler karşısında, birbirini iğneleyici fakat mizah çerçevesi içinde söyleşmeleridir. Karşılama, âşıkların rakibine üstün gelmek için soru cevaplı tarzı seçmesi ya da onu mat etmenin yollarını aramasıdır. Âşıkların doğaçlama, karşılıklı olarak belirli bir kural çerçevesinde söyleşmelerine “atışma” denir. Atışma, en az iki âşığın dinleyici huzurunda karşı karşıya gelerek birbirlerini sazda ve sözde belli kurallar çerçevesinde denemeleri esasına dayanır.

Bir ustalık göstergesi olan **lebdeğmez** ise âşıkların atışma esnasında ustalıklarını sergilemek için bir nevi söz hüneri olarak başvurdukları bir biçimdir. İçinde (b, p, m, v, f) dudak ve diş-dudak sesleri bulunmadan söylenilen şiir demektir. Âşıkların dudakları arasına iğne koyarak yarıştıkları bir atışma biçimidir. Âşıklar dudaklarını birleştirmeden o anda şiirler söyleyerek saz eşliğinde atışırlar. Lebdeğmez doğaçlama şiir okumak; saz ve sözde büyük ustalık gerektiren, izlemesi zevkli bir o kadar da eğlenceli bir sanattır.

Lebdeğmez Atışma Şiir Örneği

Sen ne yorgun düştün ne de usandın
Haylazlığı saydın kâr deli gönül
Yeter diye uslanırdın dururdun
Olsa idi sende ar deli gönül

Âşık Gürkani

Cana can katardın aysın düşlerin
Cananı çöllerde sar deli gönül
Sararsan gülünü yürür işlerin
Dikeni ortadan yar deli gönül

Osman Öcal

Hasret ile gezdin sahrada çölde,
Sanki dünya sana dar deli gönül.
Sıladan uzakta gözlerin yolda,
Ayrılık çilesi zor deli gönül

Ereni

<http://www.kultur.gov.tr>

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerleri doldurunuz.

1. Bağlamada mızrap yönleri işaretleri ile gösterilir.
2. Bağlamada tel numaraları işaretleri ile gösterilir

B. Aşağıda verilen çoktan seçmeli soruların doğru cevabını bulunuz.

3. Aşağıda verilen dizilerden hangisi sadece halk müziğinde kullanılan dizilerdendir?

A) Uşşak B) Kerem C) Nikriz D) Kürdi E) Buselik

C. Aşağıdaki formları doldurunuz.

4. Öğrendiğiniz sol el çarpma alıştırma çalışmalarını çalarken metronom değerlerini doğru uygulamaya dikkat ediniz. Arkadaşlarınızla birbirinizi aşağıdaki tabloya göre değerlendiriniz.

Değerlendirme		
Ölçütler	Oldukça başarılı	Eksiklikler var
Çarpmaların temiz çalınması	Açıklama:	Açıklama:
Verilen metronom değerlerine uygun çalış		

5. Öğrendiğiniz mızrap alıştırma çalışmalarını çalarken metronom değerlerini doğru uygulayıp uygulamadığınız konusunda sınıf arkadaşlarınızla birbirinizi aşağıdaki tabloya göre değerlendiriniz.

Değerlendirme		
Ölçütler	Oldukça başarılı	Eksiklikler var
Alıştırma çalışmalarının temiz çalınması	Açıklama:	Açıklama:
Verilen metronom değerlerine uygun çalış		

ÖĞRENME ALANI

BAĞLAMA

ÇALIM

TEKNİKLERİ

1. ÜNİTE

MIZRAP TEKNIĞİNİN UYGULANIS BİÇİMİ

**Mızrap Tekniğinde Sağ Elin Pozisyonu
ve Mızrap Tekniğinin Uygulanış Biçimi**

Hazırlık Çalışmaları

1. Mızrap tekniği çalış biçimleri, tarzları ve çalış üslupları hakkında bilgi toplayınız. Topladığınız bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Bağlama çalış üsluplarını dinleyebileceğiniz konser etkinliklerine katılınız. İzlenimlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Daha önce çalıştığınız alıştırmaları tekrar ederek yeni alıştırmalar için performans hazırlığı yapınız.

2. Etkinlik

- 2. etkinlik kapsamında verilen sol el çarpma alıştırmalarını, belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

Dikkat

Aşağıda verilen alıştırma enstrüman çalışmalarından önce düzenli aralıklarla her gün çalışılmalı.

1. Alıştırma

♩ = 80 ... 200

② ① ② ③
V V V V V V V V

a) 1 2
b) 2 3
c) 3 4

3. Etkinlik

• Aşağıdaki şemalarda verilen mızrap alıştırma larını, belirtilen metronom değerlerinde ve düzenli aralıklarla çalışınız.

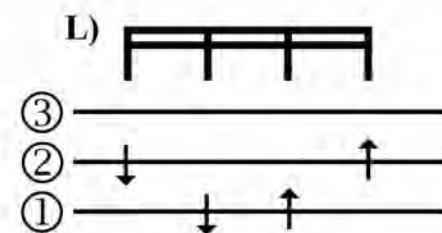
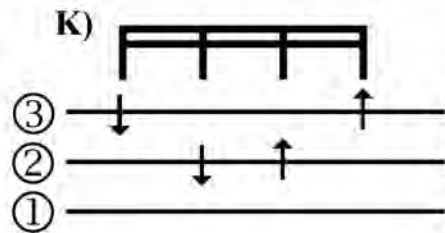
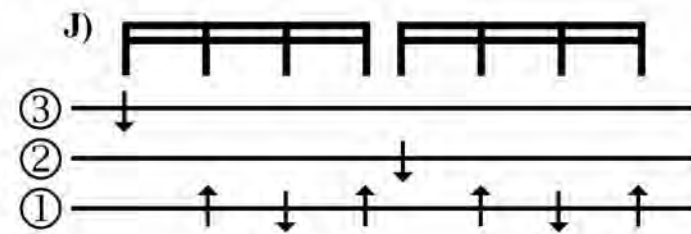
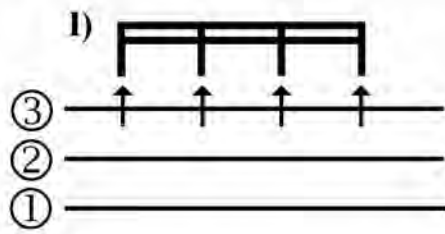
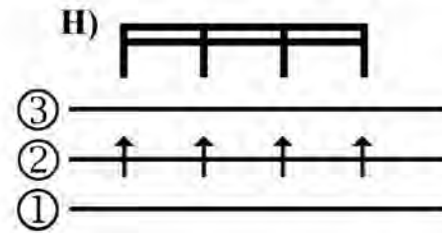
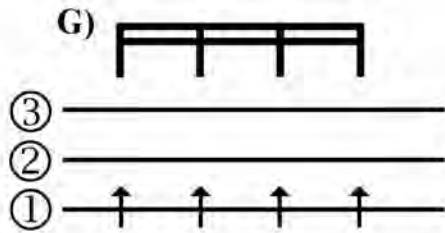
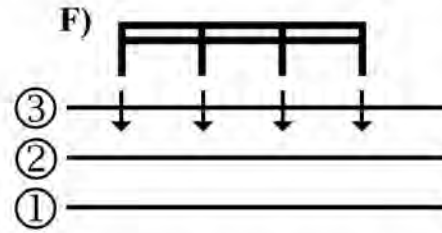
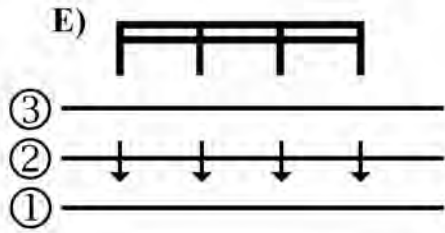
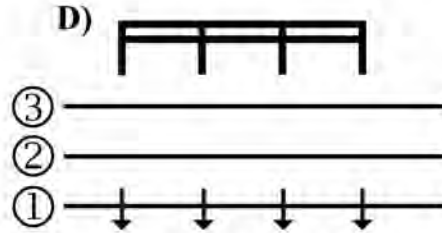
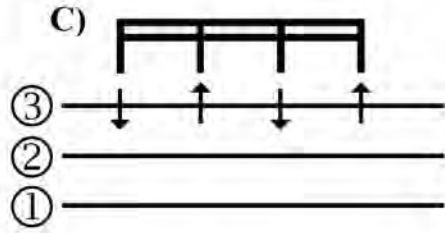
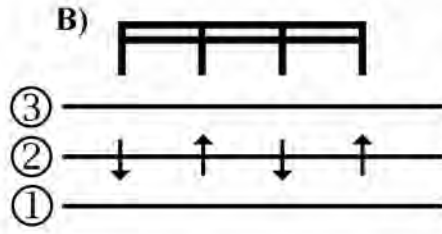
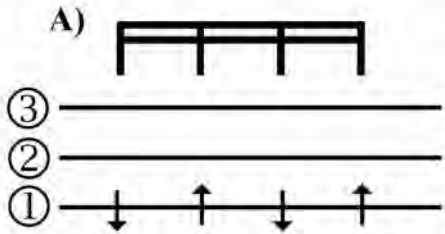

Dikkat

Aşağıdaki alıştırma lar enstrüman çalışmalarından önce düzenli aralıklarla her gün çalışılmalı.

1. Alıştırma

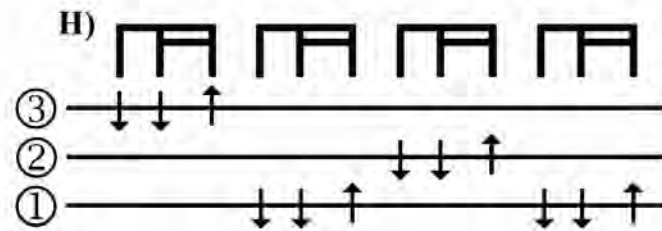
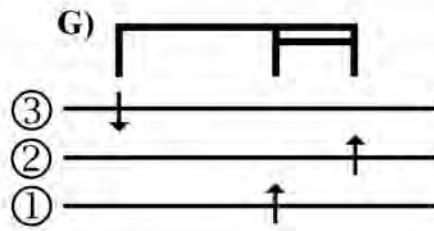
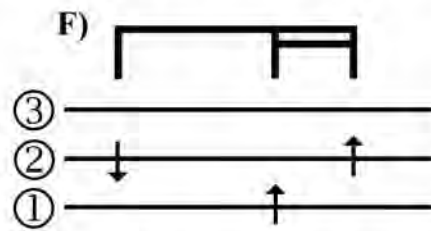
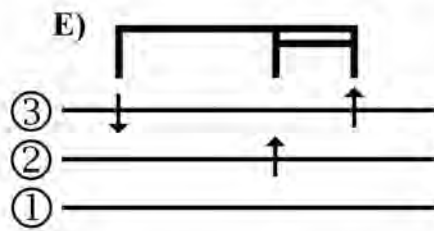
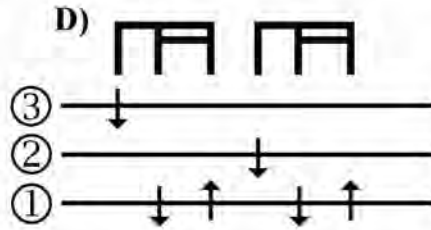
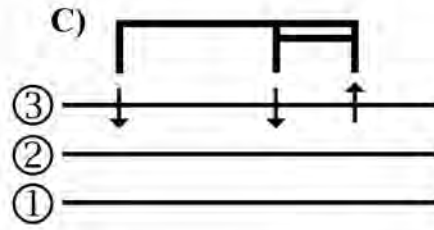
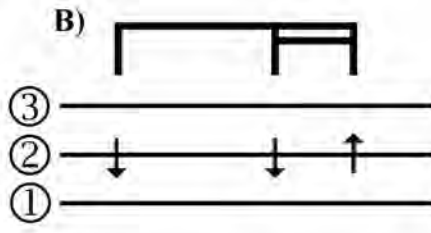
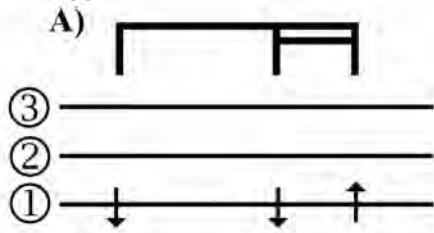
♩ = 80

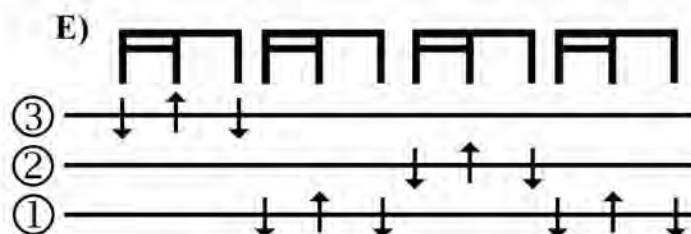
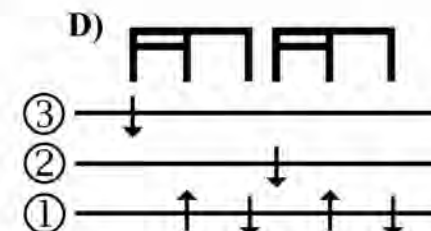
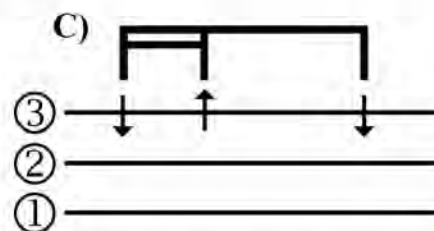
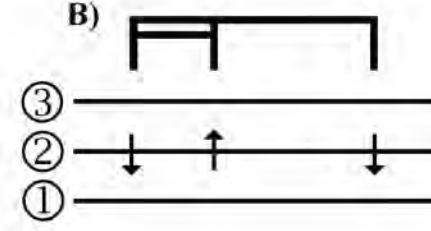
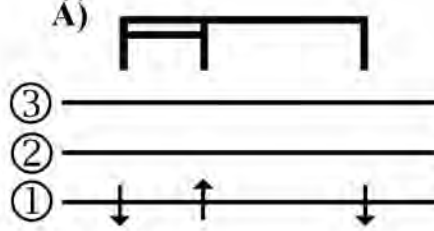
2. Alıştırma

♩ = 80

3. Alıştırma

♩ = 80

4. Alıştırma

♩ = 80

A)

B)

C)

D)

E)

5. Alıştırma

♩ = 80

A)

B)

C)

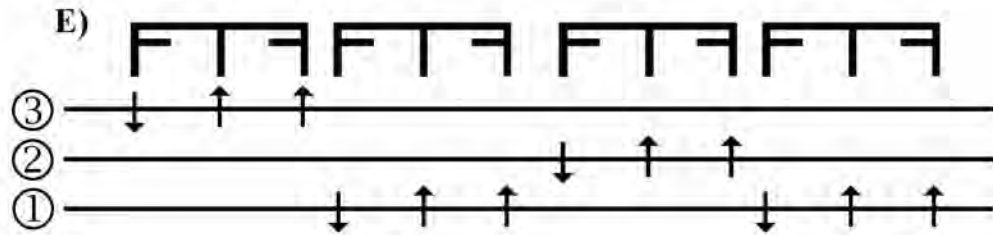
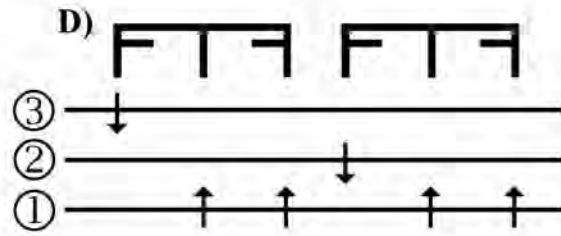
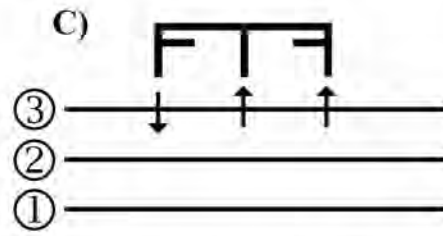
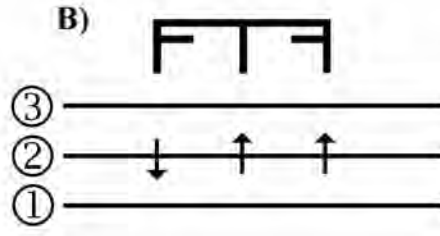
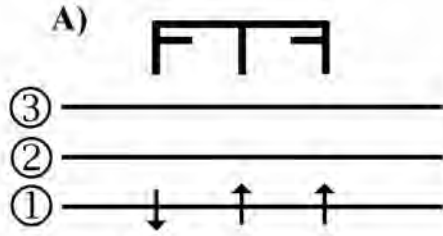
D)

E)

6. Alıştırma

♩ = 80

7. Alıştırma

♩. = 92

A)

B)

C)

D)

E)

F)

G)

H)

I)

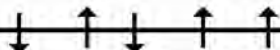
J)

K)

8. Alıştırma

$\text{♩} = 160$

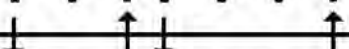
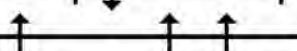
A) $\frac{5}{8}$

③ _____
 ② _____
 ①

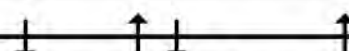
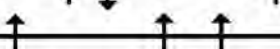
B) $\frac{5}{8}$

③
 ②
 ①

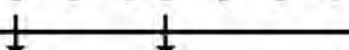
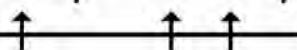
C) $\frac{5}{8}$

③
 ②
 ① _____

D) $\frac{5}{8}$

③ _____
 ②
 ①

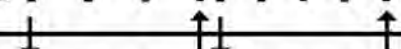
E) $\frac{5}{8}$

③
 ②
 ①

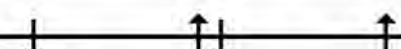
F) $\frac{5}{8}$

③
 ②
 ①

G) $\frac{5}{8}$

③
 ②
 ① _____

H) $\frac{5}{8}$

③ _____
 ②
 ①

I) $\frac{5}{8}$

③
 ②
 ① _____

J) $\frac{5}{8}$

③ _____
 ②
 ①

K) $\frac{5}{8}$

③
 ②
 ①

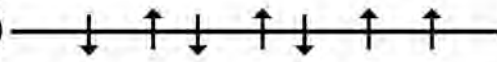
9. Alıştırma

$\text{♩} = 160$

A) $\frac{7}{8}$

③

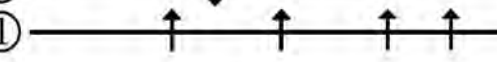
②

①

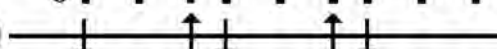
B) $\frac{7}{8}$

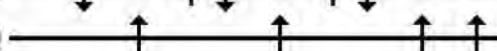
③

②

①

C) $\frac{7}{8}$

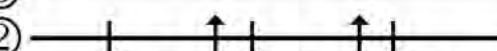
③

②

①

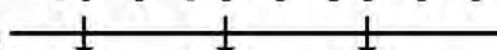
D) $\frac{7}{8}$

③

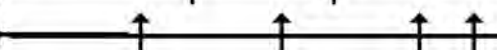
②

①

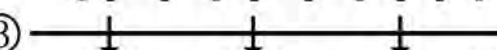
E) $\frac{7}{8}$

③

②

①

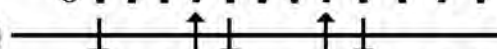
F) $\frac{7}{8}$

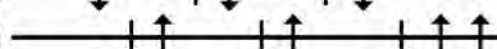
③

②

①

G) $\frac{7}{8}$

③

②

①

H) $\frac{7}{8}$

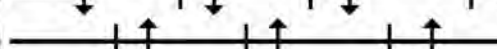
③

②

①

I) $\frac{7}{8}$

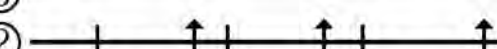
③

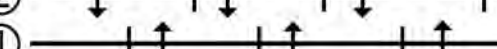
②

①

J) $\frac{7}{8}$

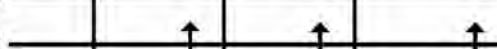
③

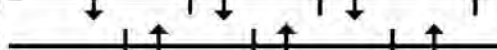
②

①

K) $\frac{7}{8}$

③

②

①

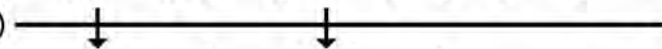
10. Alıştırma

♩ = 160

A) $\frac{9}{8}$

③
 ②
 ①

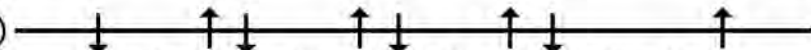
B) $\frac{9}{8}$

③
 ②
 ①

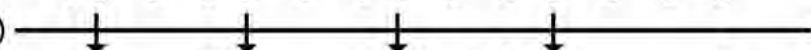
C) $\frac{9}{8}$

③
 ②
 ①

D) $\frac{9}{8}$

③
 ②
 ①

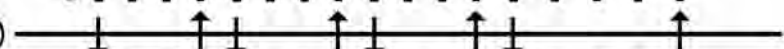
E) $\frac{9}{8}$

③
 ②
 ①

F) $\frac{9}{8}$

③
 ②
 ①

G) $\frac{9}{8}$

③
 ②
 ①

H) $\frac{9}{8}$

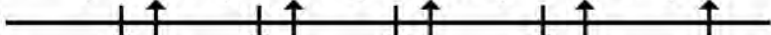
③

②

①

I) $\frac{9}{8}$

③

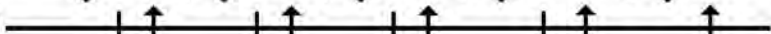
②

①

J) $\frac{9}{8}$

③

②

①

K) $\frac{9}{8}$

③

②

①

4. Etkinlik

• Aşağıda verilen alıştırma belirtilen metronom değerlerinde çalınız. Alıştırma çalarken parmak numaraları ve mızrap yönlerini doğru uygulamaya dikkat ediniz.

1. Alıştırma

♩ = 50 ... 100

0 1 2 4 0 2 4 0 1 4 1 1 2 4

1 1 3 4 1 1 2 4 4 2 1 1

4 3 1 1 4 2 1 1 0

0 1

♩ = 50 ... 100

②

① ② ① ② ①

0 1 2 4 0 2 4 0 1 4 1 1 2 4

1 1 2 4 1 1 3 4 1 1 2 4 4 3 1 1 4 2 1 1

4 3 1 1 4 2 1 1

4. Alıştırma

♩ = 50 ... 100

② -----
↓ ↑ ↓ ↑

① ② ① ② ① -----

0 1 1 4 1 1 4 0 1 4 0 1 4 0 1 2

1 1 3 4 1 1 2 4 1 1 3 4 1 1 2 4 4 2 1 1 4 3 1 1

4 2 1 1 4 3 1 1 4 4 1

0 4 1 1 4 1 1 0

5. Alıştırma

♩ = 50 ... 100

② -----
↓ ↑ ↓ ↑

① ② ① ② ① -----

0 1 2 4 1 1 3 4 1 3 4 1 3 4 1 2 4 1 2 4 1 1 2 4

1 1 3 4 1 1 2 4 1 1 3 4 1 1 2 4 4 2 1 1 4 3 1 1

4 2 1 1 4 2 1 4 3 1 4 3 1

4 3 1 1 4 2 1 0

6. Aıştırma

♩ = 50 ... 100

0 1 2 4 0 1 2 4 1 2 4 1 3 1 4 2

1 4 2 1 0 4 2 1 1 4 1 4

7. Aıştırma

♩ = 50 ... 100

0 1 2 4 0 1 2 4 1 2 4 1 3 1 4 2

1 4 2 1 0 4 2 1 1 4 1 4

8. Aıştırma

♩ = 50 ... 100

0 1 3 4 0 1 2 4 1 3 4 1 3 1 4 3

1 4 2 1 0 4 1

♩ = 50 ... 100

② ----- ① -----

0 1 1 4 0 1 2 4 1 2 1 2 4 2 1 2

② -----

1 4 2 1 0 4 2 1

♩ = 50 ... 100

② ①

0 1 1 3 4 1 2 4 1 2 1 2 4 2 1 2

②

1 4 2 1 4 3 1 1

● Aşağıda verilen çarpma alıştırmalarını belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

$\text{♩} = 50 \dots 100$

① -----

A) ↓ ∇ ↑ ∇
B) ↓ ∇ ↓ ∇

↓ ↑ ↓ ↑

3 4 1 3 1 3 1 2 0 1 2 1

2. Alıştırma

♩ = 50 ... 100

- ① -----
- A) ↓ ∨ ↓ ∨
 B) ↑ ∨ ↑ ∨
 C) ↓ ∨ ↑ ∨

3. Alıştırma

♩ = 50 ... 100

- ① -----
- C) ↓ ∨ ↑ ∨ ↓ ↑

4. Alıştırma

♩ = 50 ... 100

- ① -----
- A) ↓ ∨ ↑ ∨ ↓ ∨ ↑ ∨
 B) ↓ ∨ ↓ ∨ ↓ ∨ ↓ ∨
 C) ↓ ∨ ↑ ∨ ↑ ∨ ↑ ∨

6. Etkinlik

- Aşağıda verilen alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalınız.

1. Alıştırma

♩ = 100 ... 200

0 1 2 1 4 2 1 0 4

6 1 0 4 2 1 0

11 2 4

16 1 2 1 3 2 1 0 1 2 1 3 4

21 3 1 2 1 0 0 1 2 4 1 2 4 2

26 1 4 2 1 0 0 1 2 4 1 2 1 3

31 1 2 1 4 2 1 0 4 2 4 1 2 4 1 3 1

37 4 2 1 4 2 1 0 1 4 1 1 4 1 1 4 1 4 1 4 0

② ① ② ① ② ③

2. Alıştırma

♩ = 100 ... 200

0 1 2 1 4 2 1 0 4

6 1 0 4 2 1 0

11 2 4

16 1 2 1 3 2 1 0 1 2 1 3 4

21 3 1 2 1 0 0 1 2 4 1 2 4 2

26 1 4 2 1 0 0 1 2 4 1 2 1 3

31 1 2 1 4 2 1 0 4 2 4 1 2 4 1 3 1

37 4 2 1 4 2 1 0 1 4 1 1 4 1 1 4 1 4 1 4 0

② ① ② ① ② ③

3. Alıştırma

♩ = 100 ... 200

0 1 3 1 4 3 1 0 4

1 0 4 2 1 0

2 4

1 2 1 3 2 1 0 1 2 4 1 3

1 4 2 1 0 0 1 2 4 1 3 4 2

1 4 2 1 0 0 1 2 4 1 3 1 3

1 3 1 4 2 1 0 4 2 4 1 3 4 1 3 1

4 3 1 4 2 1 0 1 4 1 1 4 1 4 1 4 0

② ① ② ① ② ③

4. Alıştırma

♩ = 100 ... 200

0 1 2 1 1 4 1 1 0 4

6 1 0 4 2 1 0

11 2 4

16 1 2 1 3 2 1 0 1 2 1 3 4

21 3 1 2 1 0 0 1 2 4 1 2 4 2

26 1 4 2 1 0 0 1 2 4 1 2 1 2

31 1 2 1 4 2 1 0 4 2 4 1 2 1 2 4 2

37 1 2 1 4 2 1 0 1 4 1 1 4 1 1 4 1 4 1 4 0

② ① ② ① ② ③

5. Alıştırma

♩ = 100 ... 200

0 1 2 1 4 2 1 1 3 4

6 1 2 1

11 2 4

16 1 2 1 3 2 1 0 1 2 1 3 4

21 3 1 2 1 1 2 4 1 2 4 2

26 1 4 2 1 1 2 4 1 1 3 4

31 3 1 1 4 2 1 4 2 4 1 2 1 2 4 2

37 ② ① ② ① ② ③
1 4 1 1 4 1 1 4 1 4 1 4 0

6. Alıştırma

♩ = 144

4 0 1 2 1 3 1 2 4 2 0

1 2 4 2 0 4 0 1 4 2 4 1 4 3 4

7 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1 4 2 4 0

10 5 0 4 1 2 4 0 4 0

7. Alıştırma

♩ = 80

1 0 0 1 0 0 1 0 0 3 0 0 3 0 0 1 0 0

6 1 0 0 0 1 1 0 1 1 1

11 0 1 1 0 3 3 0 3 3 0 1 1 0 1 1

Okuma Metni

Halk Müziği - Yerel Müzik

Bir yörenin yerleşik insanları tarafından üretilen, seyerek söylenen ve çalınan, o yöre insanının ortak yapıtı hâline gelen ve kulaktan kulağa aktarılarak yaşatılıp günümüze kadar ulaşan müziklere halk müziği denir. Bu müzikler yerel kültürün izlerini taşıır ve yaratıcılarının adları çoğunlukla belirsizdir.

Ülkemiz halk müziği, tarihin eski zamanlarından bugüne değin Anadolu ve Rumeli’de yaşamış bütün uygarlıkların, kendilerine özgü kültürel değerlerini barındırmaktadır. Zenginlik ve çeşitliliğinden dolayı tüm dünyada ender görülen bir yapıdadır.

Halk müziğimiz, bölgesel özellikleri bakımından çok çeşitlilik ve farklılık gösterse de genel bir sınıflama ile İstanbul ve Rumeli, Ege, Orta Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu, Karadeniz, Akdeniz olmak üzere yedi bölümde incelenebilir. Bununla birlikte, aynı bölge içinde yer alan kimi kent, merkez ya da yöreler arasında da önemli farklar olması kültürümüzün ve müziğimizin ne denli zengin olduğunun kanıtıdır.

<http://www.kultur.gov.tr>

8. Alıştırma

♩ = 100 ... 200

② ① ② ③

↓ ↑

a) 1 2
b) 2 3
c) 3 4

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. Kromatik mızrap alıştırmaları bağlama icrasına hangi konuda katkı sağlar?
2. Kromatik çarpma alıştırmaları bağlama icrasına hangi konuda katkı sağlar?
3. Dizi çalışmalarının bağlama icrasına ne gibi katkılar sağladığını aşağıya yazınız.

- a.
- b.
- c.
- d.

B. Bu ünite de verilen alıştırmaları çalarken metronom değerleri, parmak numaraları ve mızrap yönlerini doğru uygulayıp uygulamadığınız konusunda birbirinizi aşağıdaki tabloya göre değerlendiriniz.

Değerlendirme				
Ölçütler	Başarılı	İyi	Orta	Zayıf
1. Metronom değerlerine uygun çalma				
2. Parmak numaralarının doğru uygulanması				
3. Mızrap yönlerinin doğru uygulanması				

2. ÜNİTE

EL TEKNİĞİNİN UYGULANIŞ BİÇİMİ

1. El Tekniğinde Sağ Elin Konumlandırılması ve El Tekniğine Giriş
2. Parmak Vurma Tekniği ve Eserlerde Uygulanışı
3. Pençe (Şelpe) Tekniği ve Eserlerde Uygulanışı
4. Tel Çekme Tekniği ve Eserlerde Uygulanışı

1. EL TEKNİĞİNDE SAĞ ELİN KONUM- LANDIRILMASI VE EL TEKNİĞİNE GİRİŞ

Hazırlık Çalışmaları

1. Bağlama çalmada “el tekniği” kavramı ile ilgili bildiklerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. El tekniği ile eser icra eden bağlama sanatçılarını ve deneyimli arkadaşlarınızı sağ el pozisyonlarına dikkat ederek izleyiniz. İzlenimlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Araştırma

- El tekniğinin uygulanış biçimleri hakkında araştırma yapınız. Araştırma sonuçlarını arkadaşlarınızla tartışınız (2. etkinliğe yöneliktir.).
- El tekniğinde kullanılan teknik işaretlerin neler olduğunu araştırınız (10. etkinliğe yöneliktir.).

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Daha önce çalıştığınız alıştırmaları tekrar ederek yeni alıştırmalar için performans hazırlığı yapınız.

2. Etkinlik

- Yaptığınız araştırma sonuçlarına göre;
 - a. El tekniğinin nerelerde kullanıldığını söyleyiniz.
 - b. El tekniği ile mızrap tekniği arasındaki farklılıkları aşağıya maddeler hâlinde yazınız.

El Tekniği ile Mızrap Tekniği Arasındaki Farklılıklar

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Etkinlik

- Üst sınıflarda bağlama çalan kişilerden el tekniği ile çalış biçimleri, bağlama çalarken oturuş, duruş, ve sağ el pozisyonları hakkında bilgi toplayınız. Ulaştığınız sonuçları arkadaşlarınızla paylaşınız.
- El tekniği ve mızrap tekniği arasında duruş, tutuş ve oturuş bakımından ne gibi farklılıklar olduğunu aşağıya maddeler hâlinde yazınız.

El Tekniği ile Mızrap Tekniği Arasındaki Farklılıklar

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Etkinlik

- İzlediğiniz bağlama sanatçılarının el tekniği ile eser çalarken duruş, tutuş ve oturuş kurallarına uyup uymadıklarını söyleyiniz.

5. Etkinlik

- Bir arkadaşınızla karşılıklı oturarak, el tekniği duruş, tutuş ve oturuş kurallarına uygun davranıp davranmadığınız konusunda birbirinizi aşağıdaki forma göre değerlendiriniz.

Akran Değerlendirme Formu

Ölçütler	Eksiksiz	Eksiklikler var	Yanlış
1. Duruş ve oturuş kurallarını doğru uygulama			
2. Sağ elin konumlandırılması			
3. Sol elin konumlandırılması			

6. Etkinlik

- El tekniği ile ilgili öğrendiğiniz duruş, tutuş ve oturuş kurallarını doğru uygulayıp uygulamadığınızı ayna karşısında çalışarak kontrol ediniz. Yaptığınız bu çalışmayı öğretmeninizle paylaşarak onun uyarıları doğrultusunda eksikliklerinizi gideriniz.

7. Etkinlik

- Gözlemleriniz ışığında aşağıdaki fotoğraflardan hangisinin, el tekniğinde sağ kolun konumlandırılması-na doğru örnek olduğunu uygulamalı olarak gösteriniz.

8. Etkinlik

- El tekniğinde sağ kolun nasıl konumlandırılması gerektiğini bağlamanız üzerinde gösteriniz.

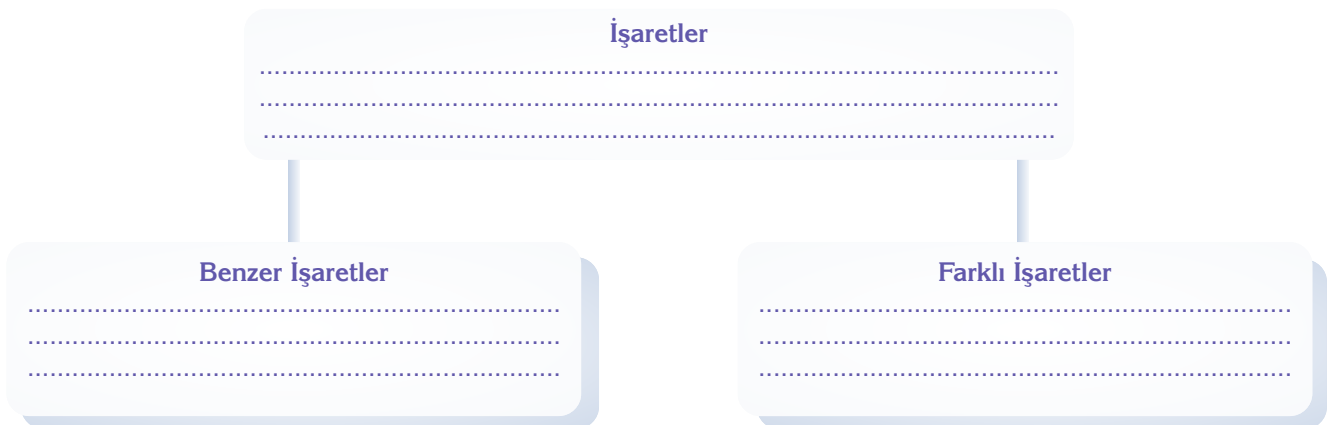
9. Etkinlik

- El tekniğinin uygulama alanı ile mızrap tekniğinin uygulama alanı arasında ne gibi farklılıklar olduğunu söyleyiniz.

10. Etkinlik

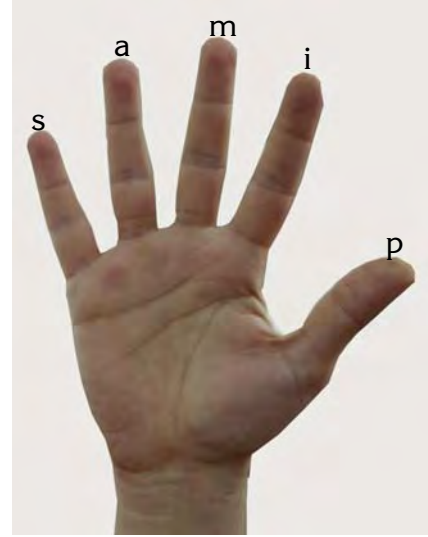
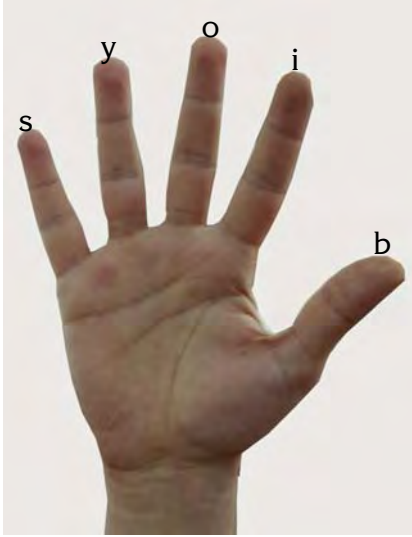
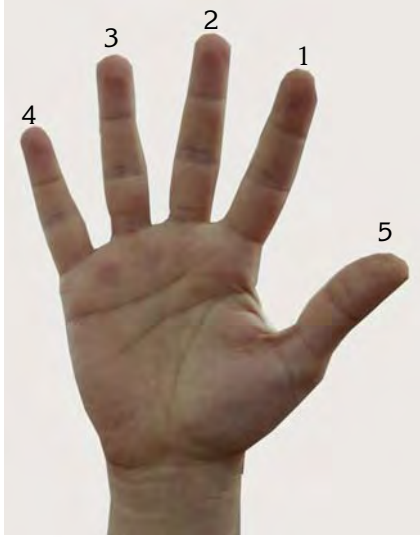
- El tekniğinde kullanılan işaretler ile mızrap tekniğinde kullanılan işaretleri karşılaştırarak benzerlik ve farklılıkları aşağıdaki şemaya yazınız.

11. Etkinlik

● Aşağıdaki fotoğraflardan hangisinde sağ el parmak adlandırmasının doğru olarak verildiğini nedenleriyle birlikte söyleyiniz.

Okuma Metni

Bir Halk Müziği Duayeni

Mehmet Nida Tüfekçi, 1 Mart 1929'da Yozgat'ın Akdağmadeni ilçesinde doğdu. İlk müzik eğitimini babası Hamdi Tüfekçi'den aldı.

Mehmet Nida Tüfekçi

1947 yılından itibaren Ankara Radyosunun Yurttan Sesler emisyonlarına ses ve saz sanatçısı olarak katılır. O zamana kadar gerek radyo sanatçıların gerekse Muzaffer Sarısözen'in bilmediği bir tavır ve tezene ile (Sürmeli tavrı) saz çalıp türkü söyleyen Nida Tüfekçi, radyonun en parlak simaları arasında yer almıştır. 1964 yılında Türk halk müziğinden sorumlu Türk Müziği Şube Müdür Yardımcılığına, 1972 yılında ise TRT Müzik Dairesi Türk Halk Müziği Müdürlüğüne atanır. İstanbul Türk Musikisi Devlet Konservatuvarının kurucu üyeliğini yapan Tüfekçi bu okulda, yönetim kurulu üyeliği, başkan yardımcılığı, bölüm başkanlığı ve danışma birimi üyeliği görevlerinde bulunur. Yine aynı okulda bağlama, Türk halk

müziği solfeji, Türk halk müziği bilgileri ve bölge tavrıları derslerini okutur.

Yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen folklor ve müzik içerikli kongre, panel ve sempozyumlara katılarak Türk halk müziğinin tanıtımına büyük katkılarda bulunmuştur. 1974 yılında Yugoslavya'da 1976 yılında Japonya'da açıklamalı halk müziği konserleri verir.

Nida Tüfekçi'nin çeşitli kurum ve derneklerden aldığı pek çok başarı ödülü vardır. Başarılı çalışmalarından ve üstün hizmetlerinden dolayı 1991 yılında T.C. Kültür Bakanlığı tarafından kendisine "Devlet Sanatçısı" ünvanı verilmiştir.

Eşi Neriman Tüfekçi ile yayınladığı "Memleket Türküleri" adlı bir de kitabı vardır.

Türk folklorunun müzik ve oyun dallarında yurt içinde ve dışında seçkin bir yer edinmiş, kültürümüze yapmış olduğu katkılarla halk müziği dünyasına damgasını vurmuş olan Mehmet Nida Tüfekçi 18 Eylül 1993 Cumartesi günü hayata veda etmiştir.

<http://www.itu.edu.tr>
(Sadeleştirilmiştir.)

2. PARMAK VURMA TEKNİĞİ VE ESERLERDE UYGULANIŞI

Hazırlık Çalışmaları

1. Parmak vurma tekniğinde sağ ve sol elin duruşunun nasıl olması gerektiği konusundaki düşüncelerinizi söyleyiniz.
2. Parmak vurma tekniğinde sağ el başparmağının nasıl konumlandırılması gerektiği hakkında düşüncelerinizi söyleyiniz.
3. Parmak vurma tekniği ve mızrap tekniği arasında sağ elin konumlandırılması bakımından ne gibi farklılıklar olduğunu gözlemlerinizden hareketle söyleyiniz.
4. Parmak vurma tekniğinin ikinci temel hareketi olan tel çekme hareketinin ne yöne doğru yapıldığını deneyimli arkadaşlarınızı gözlemleyerek tespit ediniz.

Araştıralım

- Bağlama sanatçıları eser icra ederken parmak vurma tekniği ile oturuş, duruş ve tutuşlarına dikkat ederek izleyiniz (2. etkinliğe yöneliktir.).

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Daha önce çalıştığınız alıştırmaları tekrar ederek yeni alıştırmalar için performans hazırlığı yapınız.

2. Etkinlik

- Üst sınıflarda bağlama çalan arkadaşlarınızın ve bağlama sanatçılarının parmak vurma tekniğiyle eser çalarken sağ ellerini nasıl konumlandıklarını gözlemlemiştiniz. Ulaştığınız sonuçları aşağıya yazınız.

Sonuçlar

3. Etkinlik

- İzlediğiniz bağlama sanatçılarının parmak vurma tekniğiyle eser çalarken oturuş, duruş ve tutuş kurallarına uyup uymadıklarını gözlemleyiniz.

4. Etkinlik

- Bir arkadaşınızla karşılıklı olarak parmak vurma tekniği, oturuş, duruş ve tutuş kurallarına uygun davranıp davranmadığınız konusunda birbirinizi aşağıdaki forma göre değerlendiriniz.

Akran Değerlendirme Formu			
Ölçütler	Eksiksiz	Eksiklikler var	Yanlış
1. Duruş ve oturuş kurallarının doğru uygulanması			
2. Sağ elin konumlandırılması			
3. Sağ el başparmağın konumlandırılması			

5. Etkinlik

- Aşağıdaki fotoğraflardan hangisinin parmak vurma tekniğinde doğru duruş, tutuş ve oturuşa örnek olabileceğini nedenleriyle söyleyiniz.

6. Etkinlik

- Parmak vurma tekniği ile ilgili öğrendiğiniz duruş, tutuş ve oturuş kurallarını doğru uygulayıp uygulamadığınızı ayna karşısında çalışarak kontrol ediniz. Tespit ettiğiniz problemlerin çözümü için öğretmeninizden yardım isteyiniz.

7. Etkinlik

- Aşağıda ikili gruplar hâlinde verilen fotoğraflardan hangisinin parmak vurma tekniğinde sağ elin konumlandırılmasına doğru örnek olabileceğini nedenleriyle açıklayınız.

8. Etkinlik

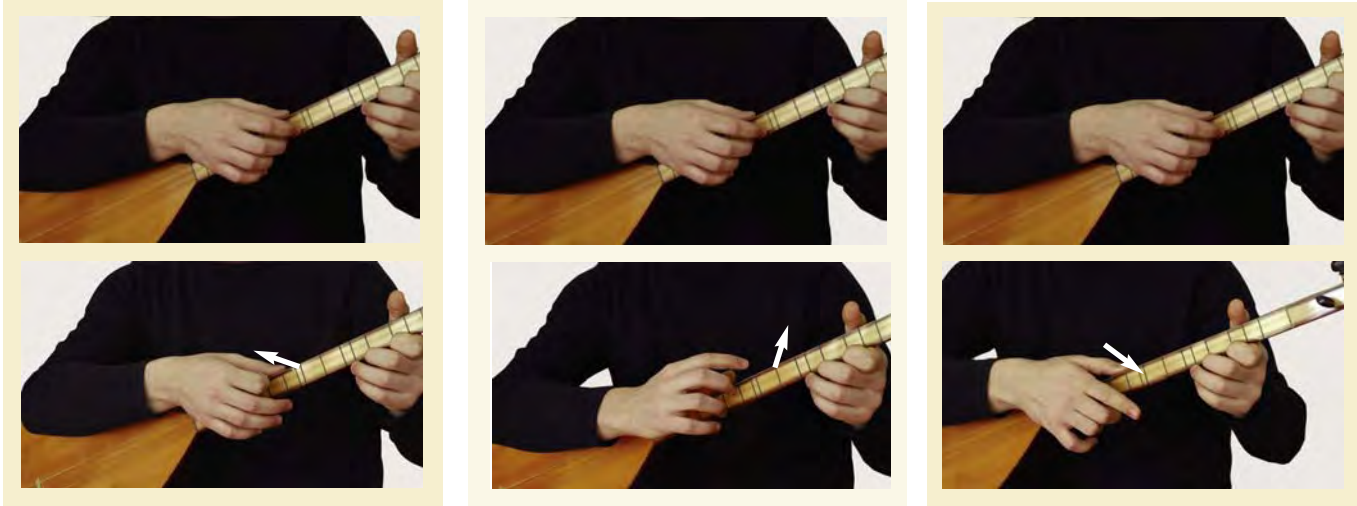
- Aşağıdaki fotoğraflardan hangisinin parmak vurma tekniğinde sağ el başparmağın konumlandırılmasına doğru örnek olabileceğini nedenleriyle açıklayınız.

9. Etkinlik

- Aşağıda ikili gruplar hâlinde verilen fotoğraflardan hangisinde parmak vurma tekniğinde tel çekme hareketinin yönü doğru olarak gösterildiğini nedenleriyle açıklayınız.

10. Etkinlik

- Aşağıda verilen parmak vurma tekniği ile ilgili alıştırma çalınız. Bu alıştırma belirtilen metronom değerlerinde çalarken teknik işaretleri, sağ el ve sol el kombinasyonunu doğru uygulamaya dikkat ediniz.

1. Alıştırma

♩ = 60

A) ③

B) ②

C) ①

♩ = 60

E)

F)

4. Alıştırma

♩ = 60

A) Erol PARLAK

B)

C)

5. Alıştırma

♩ = 60

②

①

6. Alıştırma

♩ = 60

A) ③

0 1 2

0 1 4

Erol PARLAK

B) ②

0 1 2

0 2 4

C) ①

0 1 2

0 2 4

7. Alıştırma

♩ = 60

① -----
A) ∇ △ ∇ △

Erol PARLAK

② -----
B) ∇ △ ∇ △

③ -----
C) ∇ △ ∇ △

8. Alıştırma

♩ = 60

① ∇ △ ② ∇ △ ③ ∇ △ ② ∇ △ ① ∇ △ ② ∇ △ ③ ∇ △ ② ∇ △

9. Alıştırma

♩ = 60

② -----

∇ ∧ ∇ ∧ ∇ ∧ ∇ ∧

0 2

∇ ∧ ∇ ∧

0 2 0

③ -----

∇ ∧ ∇ ∧ ∇ ∧ ∇ ∧

0 2 0 0 2 0

① -----

∇ ∧ ∇ ∧ ∇ ∧ ∇ ∧

2 0 0 2 0

b

b

10. Alıştırma

♩ = 60

① -----

∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆

0 0 0 0

② -----

∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆

0 0 0 0 0 0

③ -----

∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆

∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆

0

11. Alıştırma

♩ = 60

① -----

∇ ∆ ∇ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆

2 4 4 2 0 0

② -----

∇ ∆ ∇ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇

2 4 4 2

③ -----

∆ ∇ ∆ ∇ ∆

∇ ∆ ∇ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆

1 0 0 2 4 0

♩ = 60

13. Alıştırma

87

[illegible]

 = 160

89

Yöre : Gaziantep
Kaynak : Azmi KÖRÜKÇÜ
Düzenleme : Erdal ERZİNCAN

♩ = 92

[illegible]

Okuma Metni

Üçtelli Sazın Üstadı Ramazan Güngör

Ramazan Güngör, 1924 yılında Fethiye'nin Kemer nahiyesine bağlı bir dağ köyü olan Kadıköy'de doğdu. Küçük yaşta marangozluğa merak saldı. Annesinin, on iki yaşında iki buçuk kuruşa aldığı curayla müziğe başladı.

Ramazan Güngör, halk müziği repertuvarına kazandırdığı ezgilerin ve repertuvara henüz girmemiş bir çok halk türküsünün kaynak kişisidir. Gerek çalgısı gerekse çaldığı ezgiler bugün halk müziği ile ilgili birçok konuya ışık tutacak niteliktedir. Günümüzde birçok bağlama sanatçısı tarafından kullanılan “şelpe” ve “parmak vurma” tekniklerinin geliştirilmesinde Ramazan Güngör’ün üç telli bağlama tavrı etkili olmuştur.

1960 yılından itibaren pek çok müzisyen, derlemeci Güngör'den kayıtlar yapmış ve derlenen eserlerden bir kısmı Kültür Bakanlığı arşivine ve TRT repertuvarına girmiştir.

Ramazan Güngör; gerek çalgısını çalma biçimiyle, gerek bağlamadaki doğal çok sesliliği iyi şekilde yansıtmısıyla, gerekse yöre türkülerinin en iyi

Ramazan Güngör

icracı ve kaynak kişileri arasında olmasıyla önem taşımaktadır. Bu nedenle hem Türk halk müziği hem de daha geniş anlamda Türk müziği içerisinde özel ve önemli bir yere sahiptir.

A. Kazım AKDAĞ
Çetin TUNCER

(Bu kitap için yazılmıştır.)

3. PENÇE (ŞELPE) TEKNIĞİ VE ESERLERDE UYGULANIŞI

Hazırlık Çalışması

Pençe tekniği ve mızrap tekniği arasında, sağ elin konumlandırılması bakımından ne gibi farklılıklar olduğunu tespit edebilmek için üst sınıftan arkadaşlarınızı ve bağlama sanatçıları gözlemleyiniz.

Araştıralım

- Bağlama sanatçıları ve üst sınıftan arkadaşlarınızı pençe tekniğiyle eser icra ederken duruş, tutuş ve oturuşlarına dikkat ederek izleyiniz (2. etkinliğe yöneliktir.).

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Daha önce çalıştığınız alıştırmaları tekrar ederek yeni alıştırmalar için performans hazırlığı yapınız.

2. Etkinlik

- Üst sınıflarda bağlama çalan arkadaşlarınızın ve bağlama sanatçılarının pençe tekniğiyle eser çalarken sağ ellerini nasıl konumlandıklarını gözlemlemiştiniz. Ulaştığınız sonuçları aşağıdaki boşluğa yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Etkinlik

- İzlediğiniz bağlama sanatçılarının pençe tekniğiyle eser çalarken duruş, tutuş ve oturuş kurallarına uyup uymadıklarını gözlemleyiniz.

4. Etkinlik

- Bir arkadaşınızla karşılıklı oturarak, pençe tekniği duruş, tutuş ve oturuş kurallarına uygun davranıp davranmadığınız konusunda birbirinizi aşağıdaki formda belirtilen kriterler doğrultusunda değerlendiriniz.

Akran Değerlendirme Formu			
Ölçütler	Eksiksiz	Eksiklikler var	Yanlış
1. Duruş ve oturuş kurallarının doğru uygulanması			
2. Sağ elin konumlandırılması			
3. Sağ el işaret parmağının kullanılış şekli			

5. Etkinlik

- Pençe tekniği ile ilgili öğrendiğiniz duruş, tutuş ve oturuş kurallarını doğru uygulayıp uygulamadığınızı ayna karşısında çalışarak kontrol ediniz. Tespit ettiğiniz hataları öğretmeninizle paylaşınız.

6. Etkinlik

- Aşağıdaki fotoğraflardan hangisinin pençe tekniğinde doğru duruş, tutuş ve oturuşa örnek olabileceğini söyleyiniz. Uygulamasını yapınız.

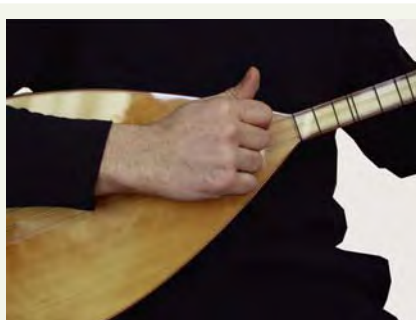
7. Etkinlik

- Aşağıda ikili gruplar hâlinde verilen fotoğraflardan hangisinin, pençe tekniğinde sağ elin konumlandırılmasına doğru örnek olabileceğini söyleyiniz. Uygulamasını yapınız.

8. Etkinlik

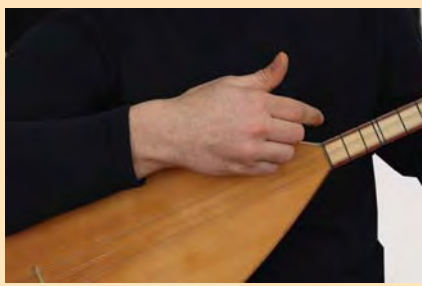
- Aşağıdaki fotoğraflardan hangisinin pençe tekniğinde sağ el işaret parmağının kullanımına doğru örnek olabileceğini nedenleriyle açıklayınız.

9. Etkinlik

- Aşağıda ikili gruplar hâlinde verilen fotoğraflardan hangisinin pençe tekniğinde sağ elin bütün olarak kullanılmasına doğru örnek olabileceğini nedenleriyle açıklayınız.

Okuma Metni

Bir Yâren Özay Gönlüm

Aslen Denizlili olan Özay Gönlüm, babasının askerî görev aldığı Erzincan'da 1940 yılında dünyaya geldi. Küçük yaşta ağız armonikası çalarak müziğe başladı. Ortaokul yıllarında keman çaldı. Bağlama çalmaya başladıktan sonra, 1965 yılında köy köy dolaşıp derlemeler yapmaya başladı. Özellikle Ege yöresinden pek çok türkü derledi. Yurttan Sesler'in kurucusu Muzaffer Sarısözen'in davetiyle Ankara Radyosu Yurttan Sesler programına misafir sanatçı olarak katılmaya başladı. Kısa bir süre MEB Film ve Radyo Televizyon Merkezinde çalıştıktan sonra Yurttan Sesler'de "Yetişmiş Bağlama Sanatçısı" olarak çalışmaya başladı. Türk dinleyicisi onu Ege yöresinden derlediği türkülerini "Ninenin Mektupları" ile tanıdı.

Özay Gönlüm

Türk halk müziği repertuarına da derlediği bin kadar ezgiyi bırakmıştı. Teatral yeteneği, yöresel icra tekniği, vokal yorumu ve yareni ile Türk halk müziğinde bir ekoldü Özay Gönlüm.

70'li yılların sonunda esprili kişiliği ve türkülerinin yanı sıra bağlama yapımcısı Cafer Açın' a yaptırdığı "Yâren'i ile de ünlendi. Yârenini yanına katıp kırk iki ülkede konserler veren Özay Gönlüm, cura, bağlama ve çöğürü içeren üçlü sazı Yâren ile televizyon, radyo ve konserlerde şovlar yaptı.

Gönlüm, radyo programlarında bağlama çalmasına rağmen cura ve "şelpe" tekniğine de çok önem vermiştir. Ege yöresinde Ramazan Güngör'den Hamit Çine'ye kadar bir çok cura üstadıyla çalışmış, katıldığı programlarda farklı özelliklerde curalarıyla sanatını sergilemiştir.

Büyük usta 1 Mart 2000 Çarşamba günü, tedavi gördüğü Ankara'da bir gece sessizce aramızdan ayrıldı. Hiç kimsenin beklemediği bir anda neşeli simasını ve türkülerini sevenlerinin anılarında bırakan Gönlüm,

<http://istanbulagsl.meb.k12.tr>

10. Etkinlik

• Aşağıda verilen pençe tekniği alıştırmasını çalınız. Bu alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalarken teknik işaretleri, sağ el ve sol el kombinasyonunu doğru uygulamaya dikkat ediniz.

1. Alıştırma

♩ = 60

2. Alıştırma

♩ = 60

3. Alıştırma

♩ = 60

4. Ağırtırma

♩ = 100

5. Alıştırma

♩ = 92

A)

B)

C)

6.Alıştırma

♩ = 92

The musical score is written for a kanun in 2/4 time, with a key signature of one flat (B-flat). The tempo is marked as ♩ = 92. The score consists of five staves. The first staff begins with a treble clef and a 2/4 time signature. It features a series of eighth notes, followed by a triplet of eighth notes, and then a series of eighth notes. The second staff continues the melody with eighth notes and a triplet. The third staff features a triplet of eighth notes, a series of eighth notes, and a triplet. The fourth staff continues the melody with eighth notes and a triplet. The fifth staff shows a first ending (1.) and a second ending (2.).

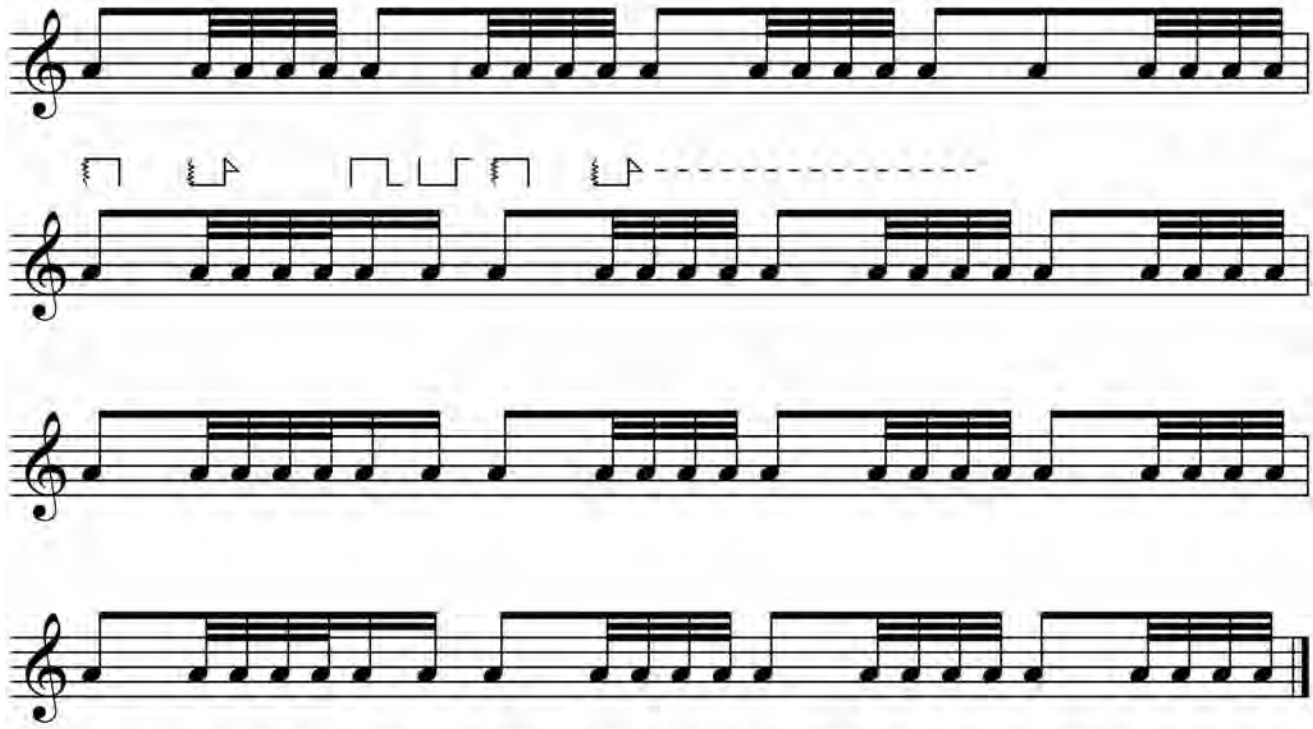
7. Alıştırma

$\text{♩} = 132$

A)

B)

C)

8. Alıştırma

♩. = 50

4. TEL ÇEKME TEKNİĞİ VE ESERLERDE UYGULANIŞI

Hazırlık Çalışmaları

1. Tel çekme tekniğinde sağ ve sol elin duruşunun nasıl olması gerektiği konusunda bildiklerinizi söyleyiniz.
2. Tel çekme tekniğinde sağ elin kaç farklı şekilde konumlandırıldığını üst sınıftaki arkadaşlarınızı gözlemleyerek tespit ediniz.

Araştırma

- Bağlama sanatçıların tel çekme tekniğiyle eser icra ederken oturuş, duruş ve tutuşlarına dikkat ederek izleyiniz (2. etkinliğe yöneliktir.).

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Daha önce çalıştığınız alıştırmaları tekrar ederek yeni alıştırmalar için performans hazırlığı yapınız.

2. Etkinlik

- Üst sınıflarda bağlama çalan arkadaşlarınızın ve bağlama sanatçıların tel çekme tekniğiyle eser çalarken sağ ellerini nasıl konumlandırıdıklarını gözlemlemiştiniz. Bu gözlemleriniz sonucunda bağlamada tel çekme tekniği ve mızrap tekniği arasında sağ elin konumlandırılması bakımından ne gibi farklılıklar olduğunu aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Etkinlik

- İzlediğiniz bağlama sanatçılarının tel çekme tekniğiyle eser çalarken oturuş, duruş ve tutuş kurallarını nasıl uyguladıklarını gözlemleyiniz.

4. Etkinlik

- Bir arkadaşınızla karşılıklı oturarak bağlamada tel çekme tekniği duruş, tutuş ve oturuş kurallarına uygun davranıp davranmadığınız konusunda birbirinizi aşağıdaki formda belirtilen kriterler doğrultusunda değerlendiriniz.

Akran Değerlendirme Formu			
Ölçütler	Eksiksiz	Eksiklikler var	Geliştirmeli
1. Duruş ve oturuş kurallarının doğru uygulanması			
2. Sağ elin konumlandırılması			

5. Etkinlik

- Tel çekme tekniği ile ilgili öğrendiğiniz oturuş, duruş ve tutuş kurallarını doğru uygulayıp uygulamadığınızı ayna karşısında çalışarak kontrol ediniz. Gördüğünüz problemleri öğretmeninizle paylaşınız.

6. Etkinlik

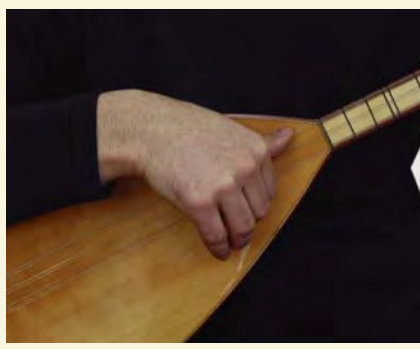
- Aşağıdaki fotoğraflardan hangisinin tel çekme tekniğinde doğru oturuş, duruş ve tutuşa örnek olabileceğini söyleyiniz. Tekniğin uygulamasını yapınız.

7. Etkinlik

- Aşağıda ikili gruplar hâlinde verilen fotoğraflardan hangisinin tel çekme tekniğinde sağ elin konumlandırılmasına doğru örnek olabileceğini nedenleriyle söyleyiniz.

8. Etkinlik

- Aşağıda ikili gruplar hâlinde verilen fotoğraflardan hangisinin tel çekme tekniğinde mute çalışı biçimine doğru örnek olabileceğini nedenleriyle söyleyiniz.

9. Etkinlik

- Aşağıda ikili gruplar hâlinde verilen fotoğraflardan hangisinin tel çekme tekniğinde eşik arkası çalış biçimine doğru örnek olabileceğini söyleyiniz. Seçtiğiniz fotoğrafın doğruluğunu arkadaşlarınızla tartışınız.

10. Etkinlik

- Aşağıda verilen tel çekme tekniği ile ilgili düzenlenmiş alıştırmaları çalınız. Bu alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalarken teknik işaretleri, sağ el ve sol el kombinasyonunu doğru uygulamaya dikkat ediniz.

1. Alıştırma

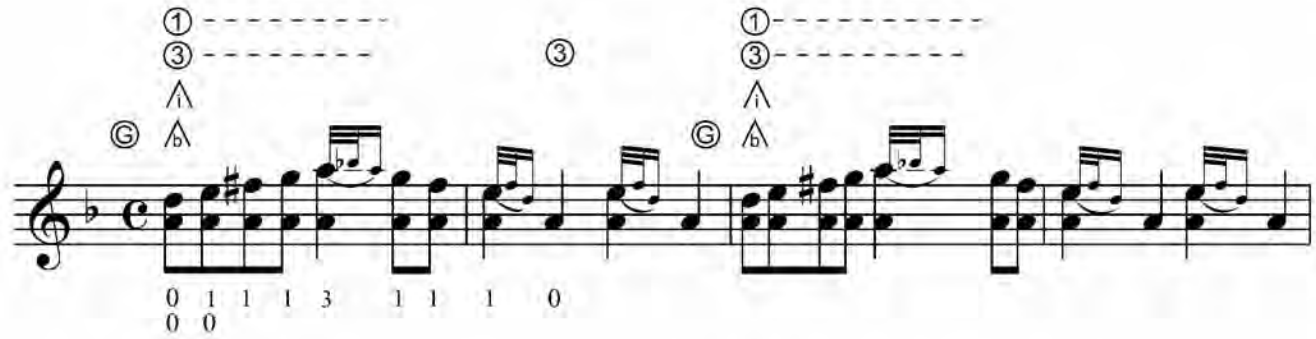
♩ = 60

2. Alıştırma

♩ = 80

3. Alıştırma

♩. = 80

The musical score for "Alıştırma 3" consists of four staves of music in 12/8 time. The tempo is marked as ♩. = 80. The key signature is one flat (B-flat). The first staff begins with a C-clef and a key signature change to one flat. It contains two measures of music. The first measure has a triplet of eighth notes (G4, A4, B4) with fingerings 3, 2, 1 and accents. The second measure has a triplet of eighth notes (G4, A4, B4) with fingerings 3, 2, 1 and accents. The second staff contains two measures of music. The first measure has a triplet of eighth notes (G4, A4, B4) with fingerings 3, 2, 1 and accents. The second measure has a triplet of eighth notes (G4, A4, B4) with fingerings 3, 2, 1 and accents. The third staff contains two measures of music. The first measure has a triplet of eighth notes (G4, A4, B4) with fingerings 3, 2, 1 and accents. The second measure has a triplet of eighth notes (G4, A4, B4) with fingerings 3, 2, 1 and accents. The fourth staff contains two measures of music. The first measure has a triplet of eighth notes (G4, A4, B4) with fingerings 3, 2, 1 and accents. The second measure has a triplet of eighth notes (G4, A4, B4) with fingerings 3, 2, 1 and accents.

4. Alıştırma

♩ = 72

The musical score is written on a single staff in 2/4 time, with a key signature of one flat (B-flat). The tempo is marked as ♩ = 72. The exercise consists of 24 measures, organized into three groups of eight measures each. The notation includes various rhythmic patterns, primarily using eighth and sixteenth notes, with many measures containing triplets. Fingerings are indicated by circled numbers 1, 2, and 3 above the notes. Some measures also feature a '3' above a triplet of eighth notes. The exercise concludes with a final measure containing a triplet of eighth notes and a double bar line.

11.Etkinlik

● Aşağıda verilen “tel çekme tekniğinde mute çalış biçimi” ile ilgili alıştırma bağlamalarıyla çalışınız. Bu alıştırma belirtilen metronom değerlerinde çalarken teknik işaretleri, sağ el ve sol el kombinasyonunu doğru uygulamaya dikkat ediniz.

1. Alıştırma

♩ = 72

A) $\textcircled{E}$ $\textcircled{2}$ $\textcircled{3}$ $\textcircled{1}$ ----- $\textcircled{2}$ $\textcircled{3}$ $\textcircled{1}$ $\textcircled{3}$ $\textcircled{2}$
 $\wedge$ $\wedge$ $\wedge$ $\wedge$ $\wedge$ $\wedge$ $\wedge$ $\wedge$ $\wedge$

B) $\textcircled{E}$ $\textcircled{5}$

C) $\textcircled{E}$ 1 2 5 0 1 2 1 3 1 2 1 0 1 5 1 5 1

D) $\textcircled{E}$ 2 4 0 1 4 1 4 1

2. Alıştırma

♩ = 152

③ ①
(Mute) △ △ △ △
E

0 1 0 1 1 1 1 1 0

②
△

1 1 1

1 1 1 1 0 1 0 1

3. Alıştırma

Madımak

♩ = 72

Yöre : Sivas
Kaynak : Fahri KARAOĞLAN
Düzenleme : Ali Kazım AKDAĞ

△ △ △ ∇ △ △ △ △ △ △ △ △ △ ∇ △ △

1 1 0 1 0 1

△ ∇ △ △ △ △ △ △ △ △ △

4 1 1 0 1 0 1

♩ = 72

(Mute)

⑤

△ ∇ ▢ ∇ ▢ △ ∇ △ △ △ ∇ ▢

△ △ ∇ △ △

△ ∇ △ ▢ △ △ ∇

△ ∇ △ ▢

0 5 0 3 1 3 0 4 5

△ ∇ ∇ △ ▢ △

0 0

△ △ △ △ ∇ △ △ △ △ △ △ ∇ ▢ △ △ △ △ △

3 1 3 2 1 0 4 2 1 0 0

△ ∇ ▢ ∇ ▢ △ ∇ △ △ △ ∇ ▢

△ △ ∇ △ △

△ ∇ ▢ ∇ △ △

△ ∇ ▢ ∇ △ △

1. Alıştırma

2. Alıştırma

111

② ----- ③

4 2 1 1 1 1 0 4 2 1 0 1 0

② ③ ①

5 0 2 5 0 2 0 5

5 2 1 2 0 1 0

3. Alıştırma

♩ = 200

③ ① -----

0 0

1 2 4 1 0

4. Alistirma

113

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıda verilen bilgilerin karşısına bilgiler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. Parmak vurma tekniği sadece bu teknik için yazılan eserlerde kullanılır. ()
2. Parmak vurma tekniği başka müzik türlerinden eserler çalınırken kullanılamaz. ()
3. Parmak vurma tekniği her tür ve her tarz eserde kullanılabilir. ()
4. Parmak vurma tekniği diğer çalım biçimiyle kullanılabilir. ()
5. Parmak vurma tekniği diğer çalım biçimiyle kullanılamaz. ()
6. Pençe tekniği sadece bu teknik için yazılan eserlerde kullanılır. ()
7. Pençe tekniği başka müzik türlerinden eserler çalınırken kullanılamaz. ()
8. Pençe tekniği her tür ve her tarz eserde kullanılabilir. ()
9. Pençe tekniği diğer çalım biçimiyle kullanılabilir. ()
10. Pençe tekniği diğer çalım biçimiyle kullanılamaz. ()
11. Tel çekme tekniği sadece bu teknik için yazılan eserlerde kullanılır. ()

B. Aşağıdaki noktalı yerlere cümleyi bilgi yönüyle tamamlayan uygun sözcükleri yazınız.

12. El tekniğinde sağ kolun mızrap tekniğinden farklı konumlandırılmasının nedeni
13. işaretleri, el tekniği ve mızrap tekniğinde kullanılan ortak işaretlerdir.

C. Aşağıdaki soruların doğru cevabını bulunuz.

14. Aşağıdakilerden hangisi parmak vurma tekniğine özgü teknik işaretlerdendir.
A) V B) - C) Λ D) O E) √
15. Aşağıdakilerden hangisi parmak vurma tekniğinde sağ elin diğer çalım tekniklerinden farklı konumlandırılmasının sebebidir?
A) Estetik görünüm B) İcrada kolaylık olması C) Ezginin daha net duyurulma kaygısı
D) Eserin teknik yapısı nedeniyle başka bir tutuş şekliyle icra edilememesi E) Hiçbiri
16. Bağlama ile bir eseri seslendirmede tel çekme tekniğini kullanacağımızı aşağıdakilerin hangisinden anlarız?
A) Dizeğin üzerine yazılan parmak numaralarından
B) Dizeğin altına yazılan tel numaralarından
C) Dizeğin üzerine yazılan tel çekme biçimini gösteren işaretlerden
D) Dizeğin altına yazılan tel çekme biçimini gösteren işaretlerden
E) Eserin isminden
17. Pençe tekniğinde sağ elin diğer çalım tekniklerinden farklı konumlandırılmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?
A) Estetik görünüm için B) İcrada kolaylık olması için C) Hızlı çalmak için
D) Eserin teknik yapısı nedeniyle başka bir tutuş şekliyle icra edilemeyeceği için E) İyi ton elde etmek için
18. Aşağıdaki çalış biçimlerinden hangisi el tekniği çalış biçimlerinden biri değildir.
A) Tel çekme tekniği B) Mızrap tekniği C) Pençe tekniği D) Parmak vurma tekniği E) Fiske tekniği

D. Aşağıdaki tabloları doldurunuz.

19. Pençe tekniğine özgü teknik işaretleri ve bu işaretlerin ne anlama geldiğini aşağıdaki tabloya yazınız.

Teknik İşaret	Ne Anlama Geldiği
.....	
.....	

20. Parmak vurma tekniğine özgü teknik işaretleri ve ne anlama geldiğini aşağıdaki tabloya yazınız.

Teknik İşaret	Ne Anlama Geldiği
.....	
.....	

3. ÜNİTE

MIZRAP TEKNIĞİ ESER ÇALIŞMALARI

Mızrap Tekniğinin Eserlerde Uygulanışı
ve
Örnek Eserler

Hazırlık Çalışmaları

1. Mızrap tekniği ile eser icra eden sanatçılar ve ekoller hakkında bilgi toplayınız. Topladığınız bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Bağlamada eserlerin nasıl icra edildiğini görebilmek için bağlama konseri etkinliklerine katılınız, edindiğiniz izlenimleri arkadaşlarınızla paylaşınız.
3. Daha önce uygulamasını yaptığımız alıştırmaları düzenli ve sürekli çalışmak mızrap tekniği ile eser icrasına ne gibi katkılar sağlayabileceğini arkadaşlarınızla tartışınız.

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1.Etkinlik

- Daha önce uygulamasını yaptığınız alıştırmaları tekrar ederek yeni alıştırmalar için performans hazırlığı yapınız.

2.Etkinlik

- Bu etkinlik kapsamında verilen “mızrap tekniği” ile ilgili eserleri çalınız. Eserleri belirtilen metronom değerlerinde çalarken parmak numaraları ve mızrap yönlerini doğru uygulamaya dikkat ediniz.

Entarisi Dım Dım Yar

Yöre : Sivas
Kaynak : Osman ŞAN
Düzenleyen : Erol PARLAK

♩ = 72

③ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↓ ↑ ③ --- ① ② ↓ ↓ ↑ ↓ ↓

3 0 1 3 5 0 2 0

Mačka Yolları

Yöre : Trabzon
Kaynak : Bahattin ÇAMUR
Düzenleyen : Erol PARLAK

♩ = 72

③ --- ② --- ↓ ↓ ↑ ↓ ↓ ↑ ↓ ↓

5 3 3 3 2 0

3 5

③ ① ② --- ↓ ↑ ↓ ↓ ↓ ↓

3 0

Gül Yüzlü Sevdiğim

♩ = 120

Yöre : Erzincan
Kaynak : Ali Ekber ÇİÇEK

Menberi

Yöre : Nevşehir
Kaynak : Ahmet MİSALİ
Düzenleyen : Erol PARLAK

$\text{♩} = 100$

1 0 4 0 4 1 0 1 3 2 1 1 0 1 2 3 1 2 0 1 1 0 1 1 0

① ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ③ ② ↓ ↑

4 2 1 4 2 1 0 1 0 2 1 0 3 2 1 0

1. ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑

1 0 1 2 3 1 2 0 1 0 1 2 3 0 1 2

2. ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑

② ③ ② ③ ①

1 0 1 2 3 1 2 0 1 1 0 0 2 1 2 1 2 2 2 2 2 2

① ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑

1 2 3 2 1 2 2 2 2 2 1 2 2 2 2 1 2 1 3 1 3 1 1

① ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ③ ② ↓ ↑

1. 2.

1 4 1 4 2 1 0 1 0 2 1 0 3 2 1 0

Okuma Metni

Uzun İnce Bir Hayat

Âşık Veysel Şatıroğlu

Veysel Şatıroğlu, 1894'te Sivas'ın Şarkışla ilçesine bağlı Sivrialan Köyü'nde dünyaya geldi. Veysel'in ailesine yörede "Şatıroğulları" derlerdi. Babası "Karaca" lakaplı, Ahmet adında bir çiftçidir. Veysel'in dünyaya geldiği sıralar, çiçek hastalığı Sivas yöresini kasıp kavurmaktadır.

Yedi yaşına girdiği 1901'de Sivas'ta çiçek hastalığına yakalanır. Hastalığa yakalanışını şöyle anlatır.

"O gün çamurlu bir gündü, eve dönerken ayağım kayarak düştüm. Bir daha kalkamadım. Çiçeğe yakalanmıştım."

Bu düşme Veysel'in belleğine bir de renk işler: kırmızı. Düşerken büyük bir olasılıkla elinde sıyrık olur, kanar. Bunu, eşi Gülizar Ana şöyle anlatıyor: "Bilinmez değilsin, renklerden yalnız kırmızıyı hatırladı. Gözleri gönlüne çevrilmeden önce, yani çiçek hastalığına yakalanmadan önce düşmüştü. Kan görmüştü. Kanın rengini hatırlardı yalnız. Kırmızıyı... Yeşili de elleriyle bulur ve severdi."

Tüm aile çok üzülmüş, günlerce gözyaşı dökmüş bu hâle. Gittikçe içine kapanmaktadır Veysel. Emlek yöresi olarak adlandırılan Sivas'ın bu âşığı (ozanı) bol diyarında, Veysel'in babası da şiire meraklıdır. Veysel'in dertlerini birazcık da olsa unutacağı bir uğraş olsun diye bir saz verir eline. Halk ozanlarından da şiirler okuyup ezberleterek avutmağa çalışır oğlunu. Ayrıca yöre ozanları da zaman zaman babası Şatıroğlu Ahmet'in evine uğrar, çalıp söylemiş. Merakla dinlermiş bunları Veysel.

Kendini de iyice saza vermiş; usta malı şiirlerden çalıp söylemeye başlamış. Karanlık dünyasını aydınlatan ozanlar dünyasıyla, Çamışhlı Ali tanıştıyor daha çok Veysel'i. Pir Sultan Abdal, Karacaoğlu, Dertli, Rühşati gibi usta ozanların dünyalarıyla tanışıyor böylece.

Ahmet Kutsi Tecer'in katkılarıyla, sırasıyla Arifiye, Hasanoğlu, Çifteler, Kastamonu, Yıldızeli ve Akpınar Köy Enstitülerinde saz öğretmenliği yapıyor. Bu okullarda Türkiye'nin kültür yaşamına damgasını vurmuş birçok aydın sanatçıyla tanışma olanağı buluyor, şiirini iyiden iyiye geliştiriyor.

1965 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi, özel bir kanunla Âşık Veysel'e, ana dilimize ve millî birliğimize yaptığı hizmetlerden ötürü beş yüz lira aylık bağlanmıştır.

21 Mart 1973 günü, sabaha karşı saat 3.30'da doğduğu köy olan Sivrialan'da, şimdi adına müze olarak düzenlenen evde yaşama gözlerini yumdu.

Âşık Veysel'in yaşamını özetlemek gerekirse, Erdoğan Alkan'ın şu betimlemesi en güzel cümleleri oluşturur: "Kızılırmak soru işaretine benzer, Zara'dan doğar, Hafik ve Şarkışla'dan sonra Sivas topraklarını terkeder. Bir yay çizip Kayseri'yi, Nevşehir'i, Kırşehir'i, Ankara'yı ve Çorum'u sular, Samsun'un Bafra ilçesinde denize dökülür, Âşık Veysel'in yaşam öyküsü Kızılırmak gibidir. Bir ucu Bafra'dadır, bir ucu da Zara'da. Bafra'ya dek uzanan acılı bir yaşam Zara'nın doğusundaki Kızıldağ'ın gür suları ile beslenip sona erer."

En güzel şiirlerinden bazılarını ölümünden hemen önce yazdı. Şimdi Şarkışla'da her yıl adına bir şenlik yapılır. Türkçesi yalındır. Dili ustalıklı kullanır. Tekniği gösterişsiz ve nerdeyse kusursuzdur. Yaşama sevinçle hüznün, iyimserlikle umutsuzluk şiirlerinde iç içedir. Doğa, toplumsal olaylar, din ve siyasete ince eleştiriler yönelttiği şiirleri de vardır. Şiirleri, Deyişler (1944), Sazımdan Sesler (1950), Dostlar Beni Hatırlasın (1970) isimli kitaplarında toplandı. Ölümünden sonra Bütün Şiirleri (1984) adıyla eserleri tekrar yayınlandı.

<http://istanbulagsl.meb.k12.tr>

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. Kromatik mızrap alıştırmaları bağlama icrasına hangi konuda katkı sağlar?
2. Kromatik çarpma alıştırmaları bağlama icrasına hangi konuda katkı sağlar?
3. Dizi çalışmaları bağlama icrasına hangi konuda katkı sağlar?

B. Aşağıda verilen değerlendirme formlarını doldurunuz.

4. Etütleri metronom değeri, parmak numaraları ve mızrap yönlerine dikkat ederek çalıp çalmadığınız konusunda birbirinizi aşağıdaki forma göre değerlendiriniz.

Akran Değerlendirme Formu			
Ölçütler	Eksiksiz	Eksiklikler var	Yanlış
1. Duruş ve oturuş kurallarının doğru uygulanması			
2. Sağ elin konumlandırılması			
3. Sol elin konumlandırılması			

5. Sol el çarpma alıştırmalarını metronom değerlerine dikkat ederek çalıp çalmadığınız konusunda birbirinizi aşağıdaki forma göre değerlendiriniz.

Akran Değerlendirme Formu			
Ölçütler	Eksiksiz	Eksiklikler var	Yanlış
1. Duruş ve oturuş kurallarının doğru uygulanması			
2. Sağ elin konumlandırılması			
3. Sol elin konumlandırılması			

6. Sağ el mızrap alıştırmalarını metronom değerlerine dikkat ederek çalıp çalmadığınız konusunda birbirinizi aşağıdaki forma göre değerlendiriniz.

Akran Değerlendirme Formu			
Ölçütler	Eksiksiz	Eksiklikler var	Yanlış
1. Duruş ve oturuş kurallarının doğru uygulanması			
2. Sağ elin konumlandırılması			
3. Sol elin konumlandırılması			

4. ÜNİTE

EL TEKNİĞİ ESER ÇALIŞMALARI

El Tekniğı Çalış Biçimlerinin
Eserlerde Uygulanışı
ve
Örnek Eserler

EL TEKNİĞİ ÇALIŞ BIÇIMLARININ ESERLERDE UYGULANIŞI VE ÖRNEK ESERLER

Hazırlık Çalışmaları

1. El tekniği çalış biçimleri ile eser icra eden sanatçılar ve ekoller hakkında bilgi toplayınız. Topladığınız bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Bağlama ile Türk halk müziği eserlerinin nasıl icra edildiğini gözlemleyebilmek için konser etkinliklerine katılınız. Edindiğiniz izlenimleri arkadaşlarınızla paylaşınız.
3. Daha önce çalıştığınız alıştırma düzenli ve sürekli tekrarlamamanın el tekniği eser icrasına ne gibi katkılar sağlayabileceğini arkadaşlarınızla tartışınız.

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Daha önce çalıştığınız alıştırma tekrar ederek yeni alıştırma için performans hazırlığı yapınız.

2. Etkinlik

- Bu etkinlik kapsamında verilen el tekniği çalış biçimleri ile ilgili eserleri çalınız. Eserleri belirtilen metronom değerlerinde çalarken parmak numaralarını ve teknik işaretleri doğru uygulamaya dikkat ediniz.

Seherde Bir Bağa Girdim

♩ = 100

Yöre : Erzincan
Kaynak : Âşık DAİMİ
Düzenleyen : Erol PARLAK

M. ♩ = 108

① - - - - -
③ - - - - -
② - - - - -
④ - - - - -

1

2

3

4

Halayım

Yöre : Malatya
Kaynak : İbrahim ŞAKIRKUŞ
Düzenleyen : Eren DEMİR

♩. = 92

① - - ① - - - ② - ③ - - ① - - ② - - -

② - - ② - - - ② - ③ - - ② - - -

③ - - ③ - - - ③ - - ③ - - -

♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩

1 1 2 0 5 1 0(1) 0 2 2 1

0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

① - - ① - -

③ - - ③ - -

② - - ② - -

♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩

1 0(1) 0 2

5 5 5 5

0 0 0 0

① - - - ③ - -

③ - - ③ - -

② - - ② - -

♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩

4 2(4) 1 0 1 5

① - - ① - - - ② - ③ - - ① - - ② - - -

② - - ② - - - ② - ③ - - ② - - -

③ - - ③ - - - ③ - - ③ - - -

♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩

1 2 0 5 1 0(1) 0 2 2 1

0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

① - - ① - -

③ - - ③ - -

② - - ② - -

♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩

1 0(1) 0 2

5 5 5 5

0 0 0 0

Büyük Cevizin Dibi

♩ = 80

Yöre : Erzincan
Kaynak : Kazım CAN
Düzenleyen : Eren DEMİR

The musical score is written for a kanun in 2/4 time, with a tempo of 80 beats per minute. The key signature has one flat (B-flat). The score consists of five staves of music, each with a corresponding line of ornaments and fingerings above it.

Staff 1: The melody begins with a series of eighth and sixteenth notes. The ornaments above include circles with numbers 1, 2, 3 and various symbols like 'V' and 'A'. Fingerings are indicated below the staff: 4 2 4 2, 2/2, - 4 1(4), 0(1) 2/2, 2, 1 1 1.

Staff 2: The melody continues with similar rhythmic patterns. The ornaments include a dashed line with a circle 2, and circles with numbers 1, 2, 3, 1. Fingerings are 2 2 1.

Staff 3: The melody features a double bar line and a repeat sign. The ornaments include circles with numbers 1, 2, 3 and various symbols. Fingerings are 0 5/0, 0(5), 4 1, 0(2) 4 5 4 5, 1/5 0, 0(2) 0 2/0, 0 0, 1 0.

Staff 4: The melody continues with a series of eighth and sixteenth notes. The ornaments include circles with numbers 1, 2, 3 and various symbols. Fingerings are 2/2, 4 4, 0 0, 2/2, 2/2, 4 1(4), 1/1 0, 0 5/0, 4/4, 4 5, 2/2, 1/0 1.

The image displays a musical score for Kanun, consisting of three staves. The notation includes treble clefs, a key signature of one flat (B-flat), and a 2/4 time signature. The score is written in a staff with a double bar line at the end of each line.

Staff 1: The notation shows a sequence of notes with various accidentals (sharps, flats, naturals) and a trill marked with a '3'. Above the staff, there are rhythmic symbols (wavy lines, triangles, and a 'V' shape). Below the staff, the fingerings are indicated as 1, 0(1), and 0(4).

Staff 2: The notation continues with notes and a trill. Above the staff, there are rhythmic symbols. Below the staff, the fingerings are indicated as 4, 2, 4, 2, 0, 2, 5, 4, 0, 0(4), 4, 5, 4, 0.

Staff 3: The notation concludes with notes and a trill. Above the staff, there are rhythmic symbols. Below the staff, the fingerings are indicated as 2, 2, 2, 0. The score ends with a double bar line and a repeat sign.

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıda verilen soruları cevaplayınız.

1. Eser çalmak bağlama icrasına hangi konuda katkı sağlar?

B. Aşağıda verilen formları doldurunuz.

2. Etütleri metronom değeri, parmak numaraları ve mızrap yönlerine dikkat ederek çalıp çalmadığınız konusunda birbirinizi aşağıdaki forma göre değerlendiriniz.

Akran Değerlendirme Formu			
Ölçütler	Eksiksiz	Eksiklikler var	Yanlış
1. Duruş ve oturuş kurallarının doğru uygulanması			
2. Sağ elin konumlandırılması			
3. Sol elin konumlandırılması			

3. Sol el çarpma alıştırmaları çalınırken metronom değerlerine dikkat edilip edilmediğine yönelik birbirinizi aşağıdaki forma göre değerlendiriniz.

Akran Değerlendirme Formu			
Ölçütler	Eksiksiz	Eksiklikler var	Yanlış
1. Duruş ve oturuş kurallarının doğru uygulanması			
2. Sağ elin konumlandırılması			
3. Sol elin konumlandırılması			

4. Sağ el mızrap alıştırmalarını metronom değerlerine dikkat ederek çalıp çalmadığınız konusunda birbirinizi aşağıdaki forma göre değerlendiriniz.

Akran Değerlendirme Formu			
Ölçütler	Eksiksiz	Eksiklikler var	Yanlış
1. Duruş ve oturuş kurallarının doğru uygulanması			
2. Sağ elin konumlandırılması			
3. Sol elin konumlandırılması			

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Adı Soyadı :

Tarih: / /

Sınıfı :

Nu. :

Bu çalışmada neler yaptım?

.....

.....

.....

.....

Bu çalışmada neler öğrendim?

.....

.....

.....

.....

Bu çalışmada başarılı olduğum bölümler:

.....

.....

.....

.....

Bu çalışmada en çok zorlandığım bölümler:

.....

.....

.....

.....

Çalışmamı yaparken beklemediğim nelerle karşılaştım?

.....

.....

.....

.....

Bu çalışmayı tekrar yapsaydım nasıl yapardım?

.....

.....

.....

.....

1. EK

ÖĞRENCİ GÖZLEM FORMU

Açıklama: Bu form, etkinlik süresince öğrencilerin, yapılan çalışmalara katılma düzeylerini gözlemeniz amacıyla hazırlanmıştır.

Ünite Adı:

Adı Soyadı :

Nu. :

Sınıfı :

	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her Zaman
	1	2	3	4	5
I. DERSE HAZIRLIK					
1. Bilgi kaynaklarına nasıl ulaşacağını bilir.					
2. Ulaştığı kaynaklardan etkin bir biçimde yararlanır.					
3. Derse değişik yardımcı kaynaklarla gelir.					
4. Derse hazırlıklı gelir.					
Toplam					
II. ETKİNLİKLERE KATILMA					
1. Konu ile ilgili görüşlerini çekinmeksizin ifade eder.					
2. Görüşü sorulduğunda söyler.					
3. Yeni ve özgün sorular sorar.					
4. Belirttiği görüşler ve verdiği örnekler özgündür.					
5. Dersi iyi dinlediği izlenimi veren sorular sorar.					
Toplam					
III. İNCELEME - ARAŞTIRMA - GÖZLEM					
1. Bilgi toplamak için çeşitli kaynaklara başvurur.					
2. Kendisine verilen kaynaklarla yetinmeyip başka kaynaklar araştırır.					
3. İnceleme ve araştırma ödevlerini özenerek yapar.					
4. Gözlemlerini dikkatli bir şekilde yapar.					
5. Gözlemleri sonucunda mantıksal çıkarımlarda bulunur.					
6. Araştırma ve inceleme sonucunda genellemeler yapar.					
Toplam					
GENEL TOPLAM					

2. EK

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerlendiren Öğrencinin;

Grup Numarası :

Adı Soyadı :

Sınıfı :

1. Arkadaşının Adı Soyadı:

2. Arkadaşının Adı Soyadı:

Grubumuzdaki Öğrenciler	Her Zaman			Etkinliğin Başında			Etkinliğin Sonunda			Hiçbir Zaman		
	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım
Etkinliğe katılımda gönüllüdür.												
Görevini zamanında yerine getirir.												
Farklı kaynaklardan bilgi toplayıp sunar.												
Grup arkadaşlarının görüşlerine saygılıdır.												
Arkadaşlarını uyarırken olumlu bir dil kullanır.												
Ders araç-gereçlerini kullanırken dikkatli ve titizdir.												
Temiz, tertipli ve düzenli çalışır. (Kullandığı aletleri yerine koyar, kirllettiklerini temizler vb.)												
Sonuçlar tartışılırken anlaşılır konuşur, konuşulanları anlar.												

3. EK

SÖZLÜK

A

akort	: Tellerinin istenen frekansa uyumlanması.
aksan	: Vurgu.
aralık	: İki ses arasındaki incelik-kalınlık farkı.
arpej	: Akor seslerinin ard arda dizilmesi, ya da farklı şekillerde parçalanarak çalınması.
ayak	: Halk müziğinde dizi, yürüyüş ve genel müzikal çatıyı ifade eden terim.

C

coda	: Kuyruk anlamına gelir. Bir müzik eserinin bitiş eki.
-------------	--

Ç

çalğı	: Müzik aleti, enstrüman.
çarpma	: Mızrap (tezene) kullanmadan tellere vurarak ses elde etmek.

D

da capo	: Başa dönüş, baştan.
deşifre	: İlk görüşte çalmak, okumak, çözmek.
durak sesi	: Bir makam dizisinin birinci ya da sekizinci derecesi.
dizi	: Notaların arka arkaya sıralanmasıyla oluşan bütün.

E

enstrüman	: Müzik çalgısı.
------------------	------------------

G

gam	: Dizi.
------------	---------

M

makam	: Dörtlü ve beşli kalıpların birleşmesiyle meydana gelen, belirli bir karakteristiği olan diziler.
metronom	: Zaman sayacı.
mızrap	: İlk olarak kiraz kabuğundan, daha sonra plastikten imal edilen bağlama çalmada kullanılan yardımcı araç, tezene.
mute	: Orta eşiğin el ile kapatılmasıyla yapılan el tekniği çalış biçimi.

N

nüans	: 1. Ayırtı. 2. Bir müzik yapıtında kullanılan seslerin hafif, güçlü, yumuşak, şiddetli oluşu gibi tını farklılıklarını belirleyen müzikal anlatım.
--------------	---

O

oktav	: Sekizli; herhangi bir notayı temel ses olarak ele alıp, o notadan başlayarak ardışık olarak inceye ya da kalına gidildiğinde varılan sekizinci notaya kadar olan seslerin tümü.
--------------	---

P

perde	: Bağlamada nota yerlerini belirlemek için misina ile bağlanmış bölümlerden her biri.
--------------	---

R

repertuvar	: Dinleti programı, çalışmak için elde bulunan yapıtlar.
ritardando	: Hızı azaltarak, geciktirerek.
ritim	: 1. Tartım, 2. Bir notada vurgu, uzunluk veya ses özelliklerinin düzenli bir biçimde tekrarlanmasından doğan ses uygunluğu.

S

senyö	: Bir müzik eserinde, ikinci konulduğu yerden birinci konulduğu yere dönerek bu bölümün ikinci kere seslendirilmesi gerektiğini ifade eder.
--------------	---

Ş

şelpe	: Bağlamada elle çalış biçimlerinden biri, pençe.
--------------	---

T

tempo	: Hız derecesi.
ton	: 1. Eksen, 2. dizinin niteliği, ses rengi.
tuşe	: Bağlamada tellerin bulunduğu sapın ön kısmı.

KAYNAKÇA

Atatürkçülük, 1. Cilt, MEB Yayınları, İstanbul, 1998.

MEB, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, **Türk ve Batı Müziği Çalgıları Dersi (Kanun) Öğretim Programı**.

Özkan, İsmail Hakkı, **Türk Musikisi Nazariyatı ve Usûlleri**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1987.

Parlak, Erol, **El İle Bağlama Çalma Şelpe Tekniği Metodu-1**, Ekin Yayınları, İstanbul, 2001.

TRT, **Türk Halk Müziği Repertuarı**, TRT, Ankara.

Türkçe Sözlük, TDK Yayınları, Ankara, 2005.

Türk ve Batı Müziği Çalgıları Bağlama Dersi Öğretim Programı, MEB, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Ankara, 2008.

Yazım Kılavuzu, TDK Yayınları, Ankara, 2005.

İnternet Adresleri:

www.itu.edu.tr

www.kultur.gov.tr

www.meb.gov.tr

www.tdk.gov.tr

